

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Білоцерківський національний аграрний університет
Словацький сільськогосподарський університет, м. Нітра
ДУ «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти»
Білоцерківський технологічно-економічний коледж
Козелецький коледж ветеринарної медицини
Компаніївський коледж ветеринарної медицини
Золотоніський коледж ветеринарної медицини
Олександрійський коледж
Бобринецький коледж ім. В. Порика
Тульчинський коледж ветеринарної медицини
Маслівський аграрний коледж ім. П.Х. Гаркавого

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

**Інноваційні психолого-педагогічні
та лінгвістичні засади аграрної науки
в умовах міжкультурної комунікації**

31 жовтня 2019 року

Біла Церква
2019

Редакційна колегія:

Даниленко А.С., академік НААН, д-р екон. наук, ректор університету, голова оргкомітету.

Варченко О.М., д-р екон. наук, професор, проректор з наукової та інноваційної діяльності, заступник голови оргкомітету.

Новак В.П., д-р біол. наук, професор, перший проректор.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук, професор, проректор з освітньої, виховної та міжнародної діяльності.

Іщенко Т.Д., канд. пед. наук, директор ДУ "НМЦ вищої та фахової передвищої освіти".

Ровни П., професор, Словацький сільськогосподарський університет, м. Нітра.

Борщовецька В.Д., декан факультету права та лінгвістики.

Резнік В.Г., старший викладач, координатор НТТМ університету.

Вовкотруб Н.В., канд. вет. наук, доцент, начальник редакційно-видавничого відділу, відповідальний секретар.

Качан Л.М., канд. с.-г. наук, доцент, завідувача відділу аспірантури та докторантури.

Царенко Т.М., канд. вет. наук, доцент, начальник відділу наукової та інноваційної діяльності.

Зубченко В.В., канд. екон. наук, начальник навчально-методичного відділу моніторингу якості освіти та виховної роботи.

Олешко О.Г., канд. с.-г. наук, доцент, координатор НТТМ університету.

Секція 1. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У МЕТОДИЦІ
ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ:
ПСИХОЛІНГВІСТИЧНИЙ, ПЕДАГОГІЧНИЙ
ТА ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТИ

УДК 37.016:004

Valentyna Borshchovetska

Bila Tserkva National agrarian University

**USING THE CEFR ILLUSTRATIVE DESCRIPTORS
IN DEVELOPING TRANSLATION CURRICULUM, TEACHING AND ASSESS-
MENT**

Анотація. Основна мета CEFR дескрипторів полягає у використанні при розробці робочих програм та оцінюванні навчальних досягнень майбутніх перекладачів. Наведено основні джерела використання дескрипторів для організації освітнього процесу з метою формування компетентностей майбутніх фахівців з перекладу.

Key words: CEFR descriptors, curriculum, teaching, assessment, learners

The main function of descriptors is to help in developing curriculum, teaching and assessment. Educators can select CEFR descriptors according to their relevance to the particular context, adapting them in the process if necessary. In this way descriptors can provide a detailed, flexible resource for:

- 1) relating learning aims to real world language use, thus giving a framework to action-oriented learning;
- 2) providing transparent ‘signposting’ to learners, parents, sponsors;
- 3) offering a ‘menu’ to negotiate priorities with adult learners in a process of ongoing needs analysis;
- 4) suggesting classroom tasks to teachers, usually tasks that will involve activities described in several descriptors;
- 5) introducing criterion-referenced assessment with the criteria relating to an external framework (here the CEFR).

Very often, CEFR descriptors are referred to for inspiration in adapting or making explicit the aims of an existing course. In such a case, descriptors from particular scales are selected, adapted to the local context and added to an existing curriculum document.

However, CEFR descriptors can also be used to develop a set of learning aims from scratch. In doing so, one should ideally start by creating a needs profile. In practice, a short cut is often taken by starting from the checklists of CEFR-adapted descriptors already available for different levels in the Language Biography section of the many versions of the European Language Portfolio.

Whichever approach is taken, any resulting list of descriptors needs to be slimmed down to a reasonable length by removing repetition and aspects that appear less relevant in the particular context. It is usually at this point that descriptors are adapted, shortened, simplified, merged with existing communicative aims, and supplemented by other educational aims. What is a ‘reasonable’ length for a list depends on the precise purpose.

A list can be long (e.g. 60-80 descriptors) in designing a curriculum for an entire level, but experience suggests that any list used as an instrument for teacher assessment or self-assessment is more effective if it is much shorter (e.g. 10-20 descriptors) and focused on activities of relevance in a particular section or module of the course.

In discussing the exploitation of descriptors in assessment, the CEFR makes the following point:

‘In discussing the use of descriptors it is essential to make a distinction between:

1.Descriptors of communicative activities.

2. Descriptors of aspects of proficiency related to particular competences. The former are very suitable for teacher- or self-assessment with regard to real-world tasks.

Such teacher- or self-assessments are made on the basis of a detailed picture of the learner’s language ability built up during the course concerned. They are attractive because they can help to focus both learners and teachers on an action-oriented approach’.

The latter, descriptors of aspects of proficiency related to competences can be a useful source for developing assessment criteria for how well user/learners are able to perform a particular task: to assess the quality of their production. This is opposed to the what: communicative activities they ‘can do’ . Each type (what; how) can take two forms: simpler, for ‘outsiders,’ and more elaborated, for ‘insiders’ (usually teachers). Simple forms of descriptors about what the learner can do are often used to report results to the user/learners themselves and other stakeholders (user-oriented); more elaborated, ‘insider’ forms help teachers or testers to construct a programme and specific tasks in it (constructor-oriented). Simpler versions of descriptors for how a learner performs in a language are used in assessment grids, which usually restrict themselves to four or five assessment criteria; in a spirit of transparency these can be shared with user/learners (assessor-oriented). More elaborated, ‘insider’ forms, usually for a longer list of aspects of quality, can be used as a checklist to diagnose strengths and weaknesses (diagnostic oriented).

REFERENCES

1.Common European Framework of Reference for Languages: learning, teaching assessment/-www/coe/int/langcefr/- 2018

УДК 378.091:004.67

Цвид-Гром О.П. канд. філол.наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИЩІЙ ОСВІТІ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

Анотація: Акцентовано увагу на сутності, принципах та процесові дигіталізації освітнього процесу в Україні. Окреслено завдання, що стоять на шляху до успішного входження до Європейського простору вищої освіти, ухвалені у Паризькому комюніке, зокрема щодо цифрової освіти.

Ключові слова: дигіталізація, електронне навчання, електронна освіта, інформаційно-комунікаційні технології навчання, система дистанційного навчання.

Сучасні трансформаційні процеси у галузі освіти диктують нові вимоги та ставлять виклики закладам вищої освіти, що інтегруються до Європейського простору вищої освіти, в якому цілі та політики узгоджуються на європейському рівні, а потім запроваджуються в національних освітніх системах і закладах вищої освіти. Це простір, де уряди, заклади вищої освіти і стейкхолдери разом формують ландшафт вищої освіти; що демонструє, чого можуть досягти спільні зусилля й постійний діалог між урядами та сферою вищої освіти (Паризьке комюніке, 25.05.2018).

В ухваленому Паризькому комюніке на конференції міністрів освіти європейського континенту особливу увагу приділено цифровому та змішаному навчанню, а також дигіталізації освітнього процесу.

Процес дигіталізації саме через свій комунікаційний потенціал відкриває великі можливості як для викладача, так і для студента. Однією з головних переваг цифрової освіти є вільний доступ до інформації незалежно від матеріального становища, національності, місця проживання і стану здоров'я.

До сучасних інформаційно-комунікаційних технологій навчання відносяться Інтернет-технології, мультимедійні програмні засоби, офісне та спеціалізоване програмне забезпечення, електронні посібники та підручники, системи дистанційного навчання (системи комп'ютерного супроводу навчання).

E-learning платформи або платформи підтримки електронного навчання (дистанційного навчання) успішно використовуються за кордоном. Такі платформи використовуються для управління змістом навчання (Content Management System) та управління процесом навчання (Learning Management System). MOODLE (Modular Object Oriented Distance Learning Environment) –система програмних продуктів CLMS (Content Learning Management System), дистрибутив якої розповсюджується безкоштовно в Україні за принципами ліцензії Open Source [1].

Основними принципами електронної освіти є: прозорість і відкритість; конфіденційність та інформаційна безпека; єдині технічні стандарти і взаємна сумісність; орієнтованість на інтереси і потреби учасників електронної освіти; відповідність міжнародним стандартам.

Для успішного завершення процесу дигіталізації вищої освіти необхідне вирішення наступних завдань:

- розвиток нормативно-правового забезпечення електронної освіти;
- розвиток технологічної інфраструктури закладів освіти;
- ефективна інтеграція ІКТ у навчально-виховний процес;
- розвиток цифрових освітніх ресурсів;
- організаційне, матеріально-технічне і програмне забезпечення та підготовка учасників освітнього процесу.

Отже, процес дигіталізації освіти можна розглядати як набуття інститутом освіти нових якостей та рис, властивих сучасним європейським комунікативним практикам, що здійснюються у цифровому просторі. Це інструмент формування знань, умінь і навичок через використання сучасних цифрових технологій навчання. Водночас, існує ряд запитань щодо впливу дигіталізації на освіту як соціальний інститут, на сучасне соціальне середовище (студентство), на формування особистості, соціокультурні умови і наслідки інформатизації і т.д.

Таким чином, упровадження електронної освіти – складний багатовекторний процес, що потребує значних матеріальних, інтелектуальних і фінансових ресурсів та вимагає вирішення комплексу правових, організаційних, технологічних, методологічних та інших проблем.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Морзе Н. В. Глазунова О.Г. Моделі ефективного використання інформаційно-комунікаційних та дистанційних технологій у вищому навчальному закладі. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [https://journal.iitta.gov.ua > index.php > itlt > article > view](https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view), вільний. – Назва з екрану. [Дата звернення : 15.10.2019].
2. Паризьке комюніке. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2018/06/06/12/paris-communiqueenua2018.pdf>, вільний. – Назва з екрану. [Дата звернення : 15.10.2019].
3. Тарнавська Т.В. Сутність інформаційних технологій в освіті. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2013_1_108_31, вільний. – Назва з екрану. [Дата звернення : 15.10.2019].

UDK 367.32

Volodymyr Marchuk, Ph.D in Pedagogical Sciences
Bila Tserkva National Agrarian University

VALUE ORIENTATIONS AS A SYSTEM OF THE SOCIAL VALUES

В статті розглядається система ціннісних орієнтацій, структура цінностей яка проявляється через інтегрування у системі цінностей особистості суспільно значимих цінностей як результату функціонування суспільства у часових вимірах минулого, сучасного та проектування індивідом перспектив своєї власної життєдіяльності, а, отже, і системи цінностей на майбутнє.

Ключові слова: особистість, система цінностей, ціннісні орієнтації, моральні норми, суспільні відносини.

Investigating the problem of the value orientations formation, the researchers note that their range can be determined by the range of interests of the individual, in the breadth of his connections with the outside world. Taking into account the power of motivational influence of value orientations on the human consciousness, value orientations on work, family, education, public activity and other areas of self-assertion of the individual are allocated.

There are developed, stable, consistent, and undeveloped, unstable, contradictory value orientations in scientific literature. The first type of value orientations is a sign of man's maturity, the indicator of its sociality, this is – the prism of perception of not only the external, but also the inner world of the individual, which determines the connection between consciousness and self-awareness, the psychological basis for solving both in the individual as well as in the general public the question of the meaning of life, due to which the integra-

tion of a set of value orientations into a somewhat integral and peculiar, is characteristic for this person.

Developed, sustained value orientations determine such qualities of a person as integrity, reliability, loyalty to certain principles and ideals, the ability to volitional actions for their achievement, and activity. And, conversely, unstable, underdeveloped, contradictory value orientations are the cause of inconsistency in human behavior, a sign of its infiniteness, uncertainty of purpose, meaning of life, etc.

Value orientations are also considered as a system of social values perceived by the individual, which is one of the factors that determine the movement of a person from an event to an event in the direction of the future. Planning for the future, drawing out specific events – plans and goals, a person goes first of all from a certain hierarchy of values that is in her consciousness. Guided by a wide range of social values, the individual chooses the ones that are most closely related to his dominant needs. Subjects of these needs, being conscious perceptions, become its leading values of life. The selective orientation of a person to certain values is reflected in the hierarchy of value orientations of a person. Therefore, the value orientations of a person are considered in close connection with the life perspective, life goals and plans.

Value orientations represent a higher level of the dispositional structure of the individual and are interpreted by researchers as an orientation towards the purpose of life and the means of achieving them. On this basis, one can distinguish the orientation, the object of which is the person himself, its socially significant qualities and ways of their reproduction and development. No less important feature of these orientations is that they are implemented in the social sphere. All this gives the right to define them as social orientations. In the modern period, the system of values has changed qualitatively. And when a person, while paying tribute to traditional value orientations, may try to obtain higher education, devoting his work activity to a certain period of his life, but at the same time not to enjoy learning, not to show interest in the process of knowledge – characterizes various contradictory elements of its value orientations. There are many examples of such contradictions. The basis of the allocation of elements of the system of value orientation structure-forming factor may be the idea of an ideal (the ideal of society, the ideal of personality, group, class, etc.). Part of researchers, defining the structure of the system of value orientation, based on the concept of the meaning of life, the need for self-determination, self-assertion. Every person has a sense of life, regardless of whether he realizes it or not, reflects adequately or inappropriately about his life. You can speak as much as you want about your high vocation, but to objectively judge the meaning of human life is necessary only in the direction of its social activity, which is encouraged by its value orientations.

In close relationship with the ideological-political, moral-aesthetic culture and corresponding value orientations, an ecological culture is allocated and, accordingly, it is ecological value orientation; ecological culture involves the rational use of natural resources, a culture of behavior in recreation areas and others; culture of labor and, accordingly, value orientations in labor activity, which accumulate in itself all other value orientations.

Investigating the problem of forming a person, scientists state that orientation is a whole set of systems in the light of which the individual (group) perceives the situation and chooses the appropriate way of action. Some scientists in general do not consider the concept of "value orientation", but believes that in the case of any need and situation of its satisfaction with the subject there is a specific condition that can be characterized as readiness,

as its installation to the implementation of a certain activities aimed at satisfying its actual needs.

УДК 378 22:33:338.22

С.Г. Погоріла, канд. пед. наук

І.М. Тимчук, канд. пед. наук

ОСОБИСТІСНО ЗОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО ЗДІЙСНЕННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ З ЕКОНОМІКИ І ПІДПРИЄМНИЦТВА

Анотація. Розглядається поняття особистісно зорієнтованого підходу та обґрунтовується його спрямованість на професійно-педагогічну підготовку майбутніх фахівців. Акцентується увага на особливостях використання та значенні даного підходу до здійснення професійно-педагогічної підготовки магістрів з економіки і підприємництва.

Ключові слова: особистісно зорієнтований підхід, професійно-педагогічна підготовка, особистість, магістр з економіки і підприємництва.

Реформування системи вищої освіти України зумовлює визнання нових пріоритетів у системі професійно-педагогічної підготовки майбутніх фахівців. Підготовка майбутніх магістрів з економіки та підприємництва до професійно-педагогічної діяльності має бути зорієнтована на особливий об'єкт – людину, котра в навчальному процесі перетворюється на його суб'єкт.

З огляду на зазначене, актуальності набуває особистісно зорієнтований підхід. Особистісно зорієнтована модель навчання є предметом багатьох наукових досліджень. Так, В.В. Сериков головною функцією особистісно зорієнтованого навчання вважає забезпечення особистісного розвитку кожного суб'єкта навчального процесу, наполягаючи на визнанні за студентом права на самовизначення та самореалізацію у процесі пізнання [1]. Г. Балл, І. Бех, І. Зязюн, З. Курлянд, О. Пехота, О. Савченко, О. Сухомлинська, Р. Хмелюк, О. Чебикін та інші вчені вказують, що такий підхід до освіти повинен бути спрямований на особистісний розвиток і творчу самореалізацію того, хто навчається.

І. Якиманська трактує особистісно зорієнтований підхід як створення спеціальних психолого-педагогічних умов для становлення особистості в освітньому процесі, спрямованих на розкриття її індивідуальності, визначення проекції її розвитку, створення найбільш сприятливих умов для прояву індивідуальності [2].

Особистісно зорієнтований підхід до навчання, виховання, освіти студентів певною мірою ґрунтується на методологічних принципах західної гуманістичної психології: самоцінності особистості, глибокої поваги та емпатії до неї, врахування її індивідуальності. Такий підхід передбачає мету навчання, виховання, освіти: формування особистісних цінностей, адже саме вони здатні виконувати функцію вищого критерію для орієнтації індивіда у світі, опори для особистісного самовизначення. За такого підходу педагог і студент працюють в єдиному емоційно-чуттєвому діапазоні, який запобігає психічному напруженню студента; забезпечується можливість самостійно

приймати рішення і поводитись на їх основі. Ця вимога впливає із психологічної закономірності, за якою особи, привчені лише спостерігати та слухати, стають соціально пасивними, виявляються безпорадними перед оточенням.

Особистісно зорієнтовані виховні, навчальні, освітні технології базуються на таких методологічних принципах: принцип цілеспрямованого створення емоційно збагачених виховних ситуацій; принцип особистісно розвивального спілкування; принцип використання співпереживання як психологічного механізму у вихованні особистості; принцип систематичного аналізу вихователем (педагогом) власних та чужих вчинків [3].

Особистісно зорієнтований підхід полягає в орієнтації викладача у процесі професійно-педагогічної підготовки на особистість як на мету, суб'єкт, результат і головний критерій ефективності і продуктивності професійно-педагогічної підготовки. І. Бех обґрунтовує три заповіді педагогам: *перша заповідь*: вірити у вихованця; вірити належить навіть у найкритичніших ситуаціях, інакше він стає повністю безпорадним, втрачає життєву опору; *друга заповідь*: вірте в себе; ви є педагог, професіонал, це дозволить вам обов'язково віднайти вихід з будь-якої ситуації; *третья заповідь*: вірте в науку; вірити в педагогічну науку – це складна праця над самим собою, це вироблення професійної здібності до аналізу різноманітних педагогічних явищ, прийняття оптимальних рішень [92, с. 31-32].

За дослідженнями С. Сисоевої, метою і результатом особистісно зорієнтованого навчання повинна бути молода людина, що є компетентною особистістю, а отже здатна не тільки адаптуватися до вимог сучасного суспільства та ринку праці, а й особистісно та професійно реалізуватися впродовж життя [5, с. 13].

Реалізація особистісно зорієнтованого підходу до професійно-педагогічної підготовки майбутніх фахівців з економічних дисциплін передбачає педагогічну підтримку, створення сприятливих умов для повного розкриття особистісних можливостей, здібностей, задоволення освітніх і загальнокультурних потреб, та сприяння самореалізації особистості.

У процесі застосування особистісно зорієнтованого підходу, ми акцентуємо увагу на розвитку особистості та готуємо студентів до виконання професійно-педагогічних функцій, застосовуючи найбільш ефективні форми, методи та засоби навчання, що мають забезпечити розвиток творчої особистості майбутнього фахівця.

Таким чином, нами обґрунтовано доцільність організації професійно-педагогічної підготовки майбутніх магістрів з економіки і підприємництва на засадах особистісно зорієнтованого підходу, який сприяє становленню індивідуальності студента, його життєвому самовизначенню та самореалізації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Сериков В.В. Личностный подход в образовании: концепция и технологии. Волгоград, 1994. 354с.
2. Якиманская И. С. Технология личностно ориентированного образования М: Сентябрь, 2000. 270 с.
3. Бех І. Д. Особистісно зорієнтоване виховання : наук.-метод. посіб. К. : ІЗМН, 1998. 204 с.
4. Іванченко Є. А. Теоретичні основи системи інтегративної професійної підготовки майбутніх економістів : монографія. Одеса : Поліграф, 2009. 400 с.

5. Сисоєва С.О., Бондарєва Л.І. Педагогічні технології професійної підготовки фахівців: навчальний тренінг: навч.-метод. посібник. Київ: Університет «Україна», 2007. 185 с.

УДК 81'255:004

Ігнатенко В.Д., канд. пед. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

МАШИННИЙ ПЕРЕКЛАД ЯК ВІДПОВІДЬ НА ВИКЛИКИ СУЧАСНОГО РИНКУ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ПОСЛУГ

Доводиться актуальність та важливість машинного та автоматизованого перекладу на сьогодні, зокрема у контексті змін ринку перекладацьких послуг, який невпинно зростає. Окреслена чітка відмінність між машинним та автоматизованим перекладом, а також наведені приклади цих систем перекладу.

Ключові слова: машинний переклад, автоматизований переклад, ринок перекладацьких послуг, перекладач, САТ-системи.

Сьогоднішня ситуація на ринку перекладацьких послуг характеризується наступними особливостями: велика кількість гравців на ринку, що породжує велику конкуренцію і вимагає високого професіоналізму від учасників ринку, по-друге, менше монополії на перекладацькому ринку сприяє активному його розвитку, зокрема можливість працювати фрілансером, при цьому, по-третє, учасникам ринку важко домовитися між собою, відсутня єдина платформа для уніфікації принципів перекладацької діяльності, що разюче відрізняє український перекладацький ринок від зарубіжного ринку.

Аналітики єдині в своїй думці: кількість документів, що вимагають перекладу, виросте в найближчі десять років. Правда, думки з приводу конкретних обсягів розходяться. Різноманітність мов, викликане розширенням меж Євросоюзу, призведе, наприклад, не тільки до збільшення кількості перекладів таких документів, як протоколи або законопроекти всередині організацій Євросоюзу. Воно призведе також до посилення попиту на переклади завдяки торговельним компаніям і обробляють підприємствам. Глобалізація і пов'язане з нею зростання приведуть до колосального підйому в так званих секторах GILT (глобалізація, інтернаціоналізація, локалізація і трансакція). Європейський союз асоціацій перекладацьких компаній (EUATC) вважає, що на ринку перекладів в найближчі роки очікується щорічне зростання приблизно на 5%.

Таким викликам у майбутньому зможе протистояти лише той перекладач, який зможе доповнити та включити у свою компетентність уміння володіти машинним або автоматизованими системами перекладу («кішки» або САТ-системи, тобто програми, які використовують технологію пам'яті перекладів (*ТМ* – translation memory)).

Машинний переклад – переклад з однієї мови на іншу, виконаний комп'ютерною програмою. По суті, програма підбирає зі словника еквівалент слова і вставляє його в текст перекладу. Найчастіше програма вибирає більш вживані слова і словосполучення, що в свою чергу може значно спотворити текст через не чіткого «розуміння» контексту машиною.

Що стосується систем автоматизованого перекладу - це системи або програми, які допомагають перекладачеві у виконанні перекладу. Дані програми допомагають

заощадити час, підключаючись до електронних словників і пропонуючи великий вибір відповідних слів. Також вони перекладають і вставляють деякі фрази, які були задані перекладачем для тієї чи іншої тематики або напрямки перекладу. Дані програми дуже зручні для роботи з великими проектами, в яких періодично повторюється текст або ж дуже схожий, з незначними змінами. Він їх знаходить і автоматично підтягує в Ваш сегмент перекладу, скорочуючи час на пошуки і копіювання тексту при роботі в звичайному текстовому редакторі.

Основа даних систем побудована на пам'яті перекладу (translation memory) - базі даних, яка зберігає попередні роботи з метою їх можливого повторного використання, а також швидкого пошуку за наявним вмісту.

Різновиди CAT-Tools (Computer-Aided Translation), або в народі просто «кішок» просто зашкалюють, відрізняючись інтерфейсом, типом зберігання (хмарним або стаціонарним), з різними додатковими модулями додаткової перевірки орфографії та інше.

Відповідно, машинний переклад і переклад з допомогою системи автоматизованого перекладу - дві абсолютно різні речі. І на сьогоднішній день «кішки» стають вірним помічником для перекладачів при роботі з письмовими перекладами текстів, для локалізації сайтів або навіть для перекладу субтитрів та інших перекладацьких проектах. Використання CAT-програм дуже часто дозволяє значною мірою скоротити час самого перекладу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРА

1. Бондаренко О. Основні напрямки покращення підготовки перекладачів на базі ВНЗ /О. Бондаренко, Т. Струк// Зміст підготовки перекладачів та сучасні вимоги професії: наук.практ. конф., 12 грудня 2014 р.: тези доп. - Дніпропетровськ: Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, 2014. – С. 7 – 14.

2. Кутузов А. Б. Компьютерные технологии в формировании профессиональной компетенции переводчика / А.Б. Кутузов // Языки профессиональной коммуникации : III Междунар. Науч. Конф. , 23-25 октября 2007 г. : тезисы докладов. – Челябинск, 2007. –С. 244-250.

3. Ольховська А.С. Основи професійної майстерності перекладача: [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів за спеціальністю “Переклад” (англійська мова)] / А.С. Ольховська. – Харків: Видавництво ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2013. – 132 с.

4. Соловьева А.В. Профессиональный перевод с помощью компьютера / Соловьева А.В. – СПб.: 2008. – 160 с.

5. Interpreters and Translators. Bureau of Labor Statistics of the United States Department of Labor [Electronic resource]. – Way of access: <http://www.bls.gov/ooh/media-and-communication/interpreters-and-translators.htm#tab-1>.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНО СПРЯМОВАНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПРОЦЕСІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРІВ

Анотація. Розглядаються питання самостійної роботи студентів. Визначені особливості використання мультимедійних засобів та роль викладача в процесі організації самостійної роботи магістрів.

Ключові слова: самостійна робота, мультимедійні засоби навчання, англійська мова професійного спрямування

Новітні методики навчання іноземних мов обумовлюють інтерактивність та використання новітніх технологій, а саме мультимедійних засобів. З метою покращення доступу студентів до іноземних джерел, вивчення англійської мови є надзвичайно необхідним. Визначення особливостей використання мультимедійних засобів навчання при викладанні професійно спрямованої англійської мови студентам сприятиме підвищенню якості освіти.

Навчання за допомогою мультимедійних засобів відбувається за допомогою презентації інформації на різних носіях, які потребують використання відповідного програмного забезпечення, яке дозволить створювати гіперпосилання та взаємно пов'язувати посилання, застосовувати цифрові носії, які забезпечують демонстрацію аудіо- та відео- матеріалів. Використання гіперпосилань обумовлює надання студенту повної інформації про матеріал, що вивчається, а також можливість поглиблення вивчення. Студент, який зустрічає в тексті чи аудіо-фрагменті незнайоме поняття, може перейти за гіперпосиланням та отримати текстову, аудіо- чи відео-презентацію матеріалу. Щодо до використання мультимедіа при навчанні магістрів-біотехнологів фахової англійської мови, мультимедіа-навчання може охоплювати використання мультимедійних підручників з розроблених до них програмним забезпеченням, використання матеріалів з біотехнології в мережі Інтернет, енциклопедичного матеріалу, використання та створення презентацій, застосування аудіо- та відео- апаратури, мультимедійної дошки, робота зі студентами в межах мережі Wi-Fi. Завданнями використання мультимедійних засобів при навчанні магістрів-біотехнологів англійської мови є вивчення фахової лексики; навчання письма в режимі онлайн; повторення граматичних конструкцій, притаманних текстам в галузі біотехнології; тренування сприйняття на слух та тренування вимови при роботі з відео фрагментами.

Справжній фахівець – це людина, що вміє самостійно добиватися поставленої мети, спроможна власними силами здобувати знання, удосконалювати свою фахову майстерність. У вищому навчальному закладі має передбачатися багатоаспектна самостійна робота магістрів, оскільки в останній рік навчання найактивніше формується потреба самостійно поповнювати свої знання.

Навчальний час, відведений на самостійну роботу регламентується навчальним планом. Самостійна робота магістрів відбувається в комп'ютерних лабораторіях, читальних залах, на об'єктах майбутньої професійної діяльності, участю в наукових до-

слідженнях, що формує сучасного фахівця, здатного практично застосовувати інформацію і приймати професійні рішення.

Організація самостійної роботи – це процес впорядкування самостійної роботи за певними вимогами і надання їй необхідної форми з метою реалізації поставленої цілі. Організаційними елементами є умови і результати самостійної роботи.

Викладачеві належить важлива роль у організації самостійної роботи. Він планує й спрямовує, координує й контролює самостійну діяльність магістрів, створює умови їх навчальної діяльності, активізує цю діяльність, удосконалює інформаційно-методичне забезпечення самостійної роботи. Під час самостійної роботи у студентів виробляються такі якості, як здатність до самомотивації, самоорганізації, самоконтролю.

Все більш актуальним у практиці вищої школи стає питання застосування мультимедійних засобів в організації самостійної роботи студентів, що призводить до перебудови навчального процесу в бік самостійних форм навчання зі скороченням кількості аудиторних занять.

Використання мультимедійних засобів відкриває необмежені можливості для інновацій, що сприяє їх застосуванню в процесі організації самостійної роботи студентів. Використання мережевих технологій та телекомунікацій надає доступ студентам до значного обсягу інформаційних ресурсів, а пошукові можливості мережевих систем дають змогу оперативно знаходити потрібну інформацію.

Включення всіх видів аналізаторів при використанні мультимедійних технологій до процесу сприймання запропонованого матеріалу розширює можливості подання матеріалу, підвищує наочність навчання, забезпечує свідоме засвоєння знань.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бойко Н.І. Основні педагогічні аспекти використання інформаційних технологій та технологій дистанційного навчання в самостійній роботі студентів // Наукові записки: Збірник наукових статей НПУ імені М.П. Драгоманова. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2008. – Випуск 71. – С. 63-69.
2. Смирнова М.І. Інформаційно-методичне забезпечення самостійної роботи студентів при вивченні іноземної мови // Філологія. Методика. Педагогіка. – К.: КНЕУ, 2002. – С. 113-118.
3. Петкова М.І. Формування інноваційного середовища під час навчання іноземним мовам /М.І. Петкова // Збірник наукових праць. – Донецьк, 2010. – С. 24-26.
4. Тукало М.Д. Мультимедійні системи навчання як новий методологічний засіб інтерактивного навчання / М.Д. Тукало// Збірник наукових праць Академії педагогічних наук України. – К., 2006. – С. 14-16.

ГОТОВНІСТЬ СТУДЕНТІВ ДО ВИКОНАННЯ ПРОЄКТІВ ЯК ЗАПОРУКА РОЗВИТКУ ЇХ КОГНІТИВНИХ ТА СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК

Ключові слова: іноземна мова, вивчення, метод проєктів, готовність студентів, самостійна робота.

Розвиток суспільства у 21 сторіччі відрізняється кількістю нових технологій і швидкістю, з якою вони з'являються та входять у повсякденне життя. Необхідність адаптації до швидких змін та оволодіння великою кількістю інформації зумовлює необхідність зміни підходів до навчання студентів усіх вікових категорій. За таких умов сучасна вища освіта має стати базою для підготовки спеціалістів, здатних пристосуватися до таких швидких змін, а отже, освіта потребує якісних перетворень.

Серед важливих чинників, що впливають на якість освітнього процесу, таких, як матеріально-технічна база та досвідчений професорсько-викладацький склад, на особливу увагу заслуговують методи навчання та організації самостійної роботи студентів. Оскільки в сучасному інформаційному суспільстві вміння добувати інформацію та використовувати її у практичній діяльності стає основним капіталом, викладач має розвивати у студентів вміння працювати з різними джерелами інформації, вчити студентів працювати самостійно та в команді.

Одним із дієвих методів навчання на сучасному етапі є метод проєктів – комплексний навчальний метод, який вже довів свою ефективність. Цей метод дає змогу індивідуалізувати навчальний процес, де студенти можуть проявити самостійність в у плануванні та організації своєї діяльності. На думку О.Л. Мельникової, такий метод дає змогу замінити урок-пояснення нового матеріалу на урок відкриття знань [1, с.5]. Пояснення нового матеріалу та контроль засвоєння через виконання індивідуальних або групових проєктів докорінно змінює характер взаємодії між студентом і викладачем. Метод проєктів базується на філософії прагматизму та принципі «навчання через діяльність» [2, с.9].

Використання методу проєктів, незважаючи на його ефективність і популярність серед викладачів та студентів, має певні обмеження у застосуванні, і, як будь-який інший метод навчання, вимагає дотримання певних принципів. Одним із таких принципів є «принцип готовності», який передбачає наявність у студентів певних знань, вмінь та навичок, необхідних для виконання поставлених завдань. За даними анкетування, проведеного нами серед студентів I курсу напряму підготовки «Право», 95% відсотків студентів користуються мережею INTERNET пошуку необхідної інформації і лише 37% з них використовують різні джерела і співставляють отримані дані. Саме тому, на нашу думку, доцільним є ознайомлення студентів з вимогами до виконання проєктів в цілому та постановка конкретних завдань до кожного виду самостійної роботи, яку студенти виконують індивідуально чи у групах.

З цією метою студентів необхідно ознайомити з видами проєктів – пояснити різницю між практико-орієнтованим та творчим або інформаційним проєктом. Крім то-

го, важливим, на нашу думку, є розуміння студентами сутності індивідуальних, групових та колективних проєктів, що дає змогу виявляти слабкі та сильні сторони особистості та діяти відповідно до цього.

Наступним кроком у підготовці студентів до виконання проєктів має стати ознайомлення з послідовністю дій при виконанні поставлених завдань, презентація готових продуктів для кожного виду завдання. Виконання цієї умови передбачає наявність певної матеріально-технічної бази та належну якість функціонування мережі INTERNET в університеті.

Обов'язковою умовою виконання більшості проєктів є необхідність пошуку інформації, аналіз різних джерел, тому передбачається, що студенти вміють структурувати інформацію відповідно до поставленої мети. Складання плану до прочитаного тексту на аудиторних заняттях, пошук відповіді на запитання до прочитаного або прослуханого уривка тексту тощо розвивають у студентів вміння аналізувати та структурувати інформацію, а під час роботи над груповими проєктами – вчать співставляти отримані результати та синтезувати кінцевий продукт у подальшому.

Метод проєктів, застосовуваний при вивченні іноземної мови не лише докорінно змінює характер взаємодії «викладач-студент», але й формує у студентів такі важливі компетенції, як дослідницька, комунікативна, самоконтролю, уміння працювати самостійно та в команді. Однак застосування цього методу потребує виконання ряду передумов та самосвідомості студентів і високого творчого потенціалу викладача.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Проблемно-диалогическое обучение: понятие, технология, методика [Монография]/ Е.Л.Мельникова – М.: Баласс, 2015. – 272 с.
2. Rajendra B. Patel. Effectiveness of Project Method In Teaching English Subject. Department of English, V.N.S.G.University, Surat. // International Multidisciplinary e-Journal. - Vol-I, Issue-V, May-2012. – P.8-12.

УДК 811.112.2'243: 371.14:004

Резнік В.Г., ст. викладач

Білоцерківський національний аграрний університет

ІННОВАЦІЙНА ПРОГРАМА GOETHE-INSTYTUT "ВЧИМОСЯ НАВЧАТИ НІМЕЦЬКОЇ" (DLL) ЯК РЕАЛІЗАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО СТАНДАРТУ ЯКОСТІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ ТА ВИКЛАДАЧІВ ЗВО В УКРАЇНІ

Анотація. Акцентовано увагу на тому, що метою державної політики України у сфері професійного розвитку працівників є підвищення їх конкурентоспроможності відповідно до суспільних потреб. Надано характеристику програмі підвищення кваліфікації вчителів та викладачів ЗВО Goethe-Institut "Вчимося навчати німецької" (DLL). Окреслено основні модулі програми, що базуються на сучасних досягненнях дидактики та методики викладання німецької мови та інтегрують інноваційний підхід до підвищення кваліфікації педагогів.

Ключові слова: підвищення кваліфікації, Goethe-Institut, DLL, інноваційне навчання, онлайн курси.

Підвищений інтерес до вивчення іноземних мов в Україні щорічно зростає. Володіння іноземною мовою є необхідною особистісною і професійною компетенцією будь-якого конкурентоспроможного фахівця в усіх сферах життя, де іноземні мови є основою для розвитку міжнародних відносин, проведення наукових конференцій, культурного обміну між представниками різних країн та обміну інформацією.

Комунікативний підхід у навчанні іноземним мовам це передумова успіху у викладанні сучасних мов (англійської, німецької, французької, китайської та багатьох інших), тому що важливою його складовою є навчання мовлення в умовах спілкування.

В даний час спостерігається активна інтеграція та кооперація різних методик викладання іноземних мов у світі, обумовлена широким науковим обміном, розвитком міжнародного співробітництва. Тому перед кожною державою виникає проблема, як реформувати свою систему освіти, щоб підготувати учнів і студентів до блискавичних змін нашого світу. У зв'язку з цим слід наголосити на важливості спільної тісної співпраці України (Міністерство освіти і науки України) та Німеччини (Goethe-Institut в Україні).

Закон України “Про професійний розвиток” наголошує, що метою державної політики у сфері професійного розвитку працівників є підвищення їх конкурентоспроможності відповідно до суспільних потреб, що формується за принципами: доступності професійного розвитку працівникам; вільного вибору роботодавцем форм і методів забезпечення професійного розвитку працівників з урахуванням специфіки їх роботи; додержання інтересів роботодавця та працівника; безперервності процесу професійного розвитку працівників [1].

Сьогодні викладачі іноземної мови (зокрема, німецької) в Україні використовують різні методи викладання. Перед викладачами виникає потреба вагомого синтезу структурних, функціональних та інтерактивних методів. Головне завдання інноваційного навчання – це навчити людину вчитись у будь-якій ситуації протягом усього життя.

Зміна вимог до кваліфікації вчителів і викладачів німецької мови в усьому світі Goethe-Institut призвела до розробки програму DLL – Вчимося навчати німецької, яка базується на сучасних засадах дидактики та методики викладання німецької мови та має на меті підвищення кваліфікації вчителів і викладачів німецької мови як іноземної та інтегрує інноваційний підхід до підвищення кваліфікації – дослідження через діяльність [3]. Оцінка методико-дидактичного підходу програми «Вчимося навчати німецької» (DLL) відбулася у межах наукового дослідження, проведеного у співробітництві з Центром підготовки висококваліфікованих наукових кадрів університету Юстуса Лібіга, м. Гісен.

Цільовою групою є вчителі німецької мови закладів середньої та викладачі закладів вищої освіти, з досвідом викладання та знаннями німецької мови, починаючи з рівня B2 згідно Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.

Програма DLL пропонує на вибір такі блоки / тематичні модулі підвищення кваліфікації:

Модуль 1: Навчальна компетенція та організація заняття

Модуль 2: Як вивчати німецьку мову?

Модуль 3: Німецька як іноземна мова

Модуль 4: Завдання, вправи, інтеракція

Модуль 5: Навчальні матеріали та мультимедійні засоби

Модуль 6: Навчальна програма та планування заняття

Модуль 7: Перевірка, тестування, оцінювання

Модуль 8: Німецька мова для дітей

Модуль 10: Німецька мова для підлітків

(За цим посиланням можна знайти повну інформацію щодо модулів програми:
https://www.goethe.de/de/spr/unt/for/dll.html?wt_sc=dll)

Goethe-Institut в Україні пропонує 10-тижневі онлайн-курси з підвищення кваліфікації вчителів і викладачів німецької мови як іноземної у супроводі кваліфікованого DLL-тренера. Це інтерактивна групова співпраця, де можна професійно зростати по-новому – ефективно, насичено, на 100% дієво, з великою кількістю методико-дидактичних ідей та способів взаємодії з іншими колегами та учнями /студентами. Кожну тему завершує планування та проведення проекту практичного дослідження, під час проведення якого учасник аналізує заняття у індивідуально визначеному аспекті. Успішне завершення курсу гарантує учасникам отримання Сертифікату-підтвердження участі від Goethe-Institut (90 академічних годин).

На даний момент дев'ять державних закладів вищої освіти України запроваджують обрані модулі програми DLL у свій навчальний план. Угоди про кооперацію укладено з такими українськими університетами: Маріупольський державний університет, Вінницький державний університет імені Михайла Коцюбинського, Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, Рівненський державний гуманітарний університет, Київський національний університет імені Тараса Шевченка тощо)

Вищезгадані модулі циклу «Вчимося навчати німецької» інтегровано у навчальні програми підготовки майбутніх вчителів / викладачів німецької мови. Метою співпраці є методично-дидактична модернізація освіти в Україні [3].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Про професійний розвиток працівників [Закон України від 12 січн. 2012 р. № 4312-VI] // Офіц. вісн. України. – 2012. – 17 лют. (№ 395). – С. 12. – Ст. 395

УДК 378:13.8'1243

М.М. Носенко, асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ КОМПОНЕНТ У НАВЧАННІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ НА ПРИКЛАДІ ЛІНГВОКУЛЬТУРНИХ РЕАЛІЙ СВЯТ ОСІННЬО-ЗИМОВОГО ЦИКЛУ

Анотація. Акцентовано увагу на важливості розвитку культурологічної компетентності студентів-філологів у процесі вивчення німецької мови не лише шляхом опрацювання текстів чи перегляду відеоінформації, а й методами драматико-педагогічної організації навчання іноземних мов.

Ключові слова: лінгвокультурологія, мовно-культурні реалії, німецькомовний простір, міжкультурна компетентність, День святого Мартіна.

Серед професійних компетенцій філолога-перекладача сучасні лінгводидакти, як вітчизняні, так і зарубіжні, особливо виділяють культурологічну, яка реалізується у знаннях матеріальної і духовної культури, історичного розвитку нації, фольклору, звичаїв і обрядів народу, мова якого вивчається, а також в уміннях використовувати культурознавчі матеріали в професійній діяльності. Культурологічна компетентність майбутнього філолога – це інтегрована якість, яка виражається через здатність особистості бути духовно й естетично вихованою, всебічно обізнаною; володіти національно-культурними знаннями (розумітися на традиціях, реаліях, духовних цінностях іншомовних народів).

Культурологічний підхід у вивченні іноземної мови передбачає не лише оволодіння мовою, а й інше сприйняття світу, інше мислення, притаманне носіям іншомовної культури. Знання іноземної мови передбачає не просто здатність вирішувати цією мовою комунікативні завдання, а й глибоке проникнення в сферу означуваного цієї мови, в її семантику, пізнання плану змісту цієї мови, оволодіння мовною картиною світу саме цієї національної мови як системою бачення світу. Тому важливим є не лише ознайомлення з країнознавчою інформацією на заняттях, читання текстів, а й «проживання» певних явищ іншомовної культури. Особливого значення набувають у цьому сенсі святкування та театралізація звичаїв народів німецькомовного простору. І чільне місце посідають тут свята осінньо-зимового календарного циклу, на заході Німеччини цей період ще називають п'ятою порою року, або фашінг. Починається він святкуванням дня святого Мартіна у листопаді і закінчується карнавалом у лютому-березні.

Найкраще ознайомити студентів з цими святами, проводячи проектні чи позааудиторні заходи, коли студенти самі шукають інформацію, роблять театральні постановки, вивчають пісні, «вживаються» в традиції німецького народу. Під час такої роботи відбувається знайомство з такими мовно-культурними реаліями як *Martinstag*, *Zug/Umzug*, *Laterne*, *Martinsgans*, *Fasching*, *Heischebrauch*, *Martinsingen*, *Blaskapelle*, *Kirmes*, *immaterielles Kulturerbe*, *Verein*.

Особливого виховного і повчального змісту набуває святкування дня святого Мартіна, яке відзначають незадовго після комерціалізованого хеловіну. На сьогодні цей день вважається християнським святом вшанування пам'яті святого Мартіна, єпископа з м. Тур, який помер 11 листопада 397 р. О 11:11 на площах міст і селищ, в дитячих освітніх закладах Німеччини, Австрії, Люксембургу починається театралізована постановка, що навчає дітей любові до ближнього, уваги до оточуючих. Вона відображає легенду про Мартіна: воїн на коні побачивши бідняка, що замерзав від холоду, розрубав мечем свій плащ і віддав половину злидарю, врятувавши його від смерті. До атрибутів цього свята відносяться також співання пісень про Мартіна, вечірня хода з ліхтариками, пригощання дітей смаколикami, поїдання печеної гуски. У рейнських регіонах в цей день ще проголошують початок карнавального сезону.

Звичайно ж, звичаї і обряди цього християнського свята базуються на календарних циклах і, як зазначає багато дослідників, на язических обрядах. Слід розуміти, що сама дата 11.11 певною мірою є сакральною не лише через збіг цифр, а тим, що практично є часовою сердинною точкою між такими значними астрономічними поді-

ями як день осіннього рівнодення та зимового сонцестояння, у період коли літо змінюється на зиму, коли світла стає все менше. Тоді й відбувається це свято вогню і світла з ліхтарями.

На нашу думку особливо важливим є надати студентам можливість пережити, відчувати настрої і атмосферу цього свята не лише у процесі читання текстів, перегляду відео, а саме шляхом використання драматико-педагогічних методів вивчення іноземної мови, адже професійний аспект культурологічної компетентності студентів філологічних спеціальностей виступає системоутворюючим елементом, навколо якого формуються та розширюються інші складові професійної компетентності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРА

1. Галенко А. М. Культурологічна компетентність у структурі професійних компетентностей студентів філологічних спеціальностей / А.М. Галенко. // Науковий вісник Донбасу – 2012. – № 4. – Режим доступу http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2012_4_25.
2. Соломаха А. Доцільність вивчення особливостей культури, звичаїв та традицій німецького народу в курсі «Країнознавство Німеччини» студентами-магстрантами (спеціальність 7.01010201 – початкова освіта) / А. Соломаха // Молодь і ринок. – 2012. – №2. – С.72-75. Режим доступу http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2012_2_17.
3. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання д-р пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
4. Martin Happ: Alte und neue Bilder vom Heiligen Martin: Brauchtum und Gebrauch seit dem 19. Jahrhundert (Kölner Veröffentlichungen zur Religionsgeschichte. Bd. 37). Böhlau, Köln / Weimar 2006.
5. Wilhelm Jürgensen: Martinslieder. Untersuchung und Texte. M.&H.Marcus, Breslau 1909.

УДК 37.091.12:005.342:004

Ткаченко О. В., канд. пед. наук, асистент

Білоцерківський національний аграрний університет,

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-АГРАРІЇВ

Анотація: здійснено теоретичний аналіз наукової літератури з питань професійно-педагогічної підготовки фахівців у закладах вищої аграрної освіти. Акцентувалась увага на інноваційно-педагогічні засади та інформаційні технології у підготовці майбутніх аграріїв, які є запорукою розквіту сучасного агропромислового комплексу нашої держави.

Ключові слова: інформаційні технології, інноваційно-педагогічні засади, аграрна освіта, інформатизація освіти, майбутні фахівці-аграрії.

Основна частина. Активність високотехнологічного інформаційного суспільства сьогодні зумовлює необхідність модернізації системи освіти загалом та аграрної вищої освіти, насамперед, яка є основою розвитку нашої держави та запорукою її майбутнього. Реформування системи аграрної освіти передбачає виведення її на світовий

рівень, а тому стосується багатьох проблем, серед яких чільне місце займає професійна підготовка майбутніх фахівців-аграріїв.

Відповідно до «Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року», «Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» сучасний етап розвитку національної освіти характеризується тим, що освіта має бути інноваційною та сприяти формуванню особистості, здатної до сприйняття змін упродовж життя, яка може застосовувати набуті знання в практичній діяльності. Тому, досягнення цієї мети вимагає свідомого використання інноваційних методів, форм, засобів і технологій навчання, які сприятимуть розробкам теоретичних основ створення педагогічних нововведень, та впровадження інновацій у навчальний процес закладів вищої освіти.

Досліджуваній проблемі присвячені наукові праці вчених: І. Беха, В. Беспалька, С. Батишева, Л. Даниленка, І. Дичківської, А. Єршова, М. Кларіна, І. Лернера, О. Пехоти, О. Попової, Л. Подимової, А. Прігожина, Г. Селевка, Н. Талізінї, О. Третяк, А. Хуторського та ін..

Разом з тим у наукових дослідженнях по-різному пропонувалось вирішення зазначеної проблеми та, водночас, щільне місце у низці пропозицій знайшли своє відображення інформаційні технології.

Використання інформаційних технологій в інноваційно-педагогічних засадах сприяють направленню на розвиток знань, умінь, навичок; формують способи розумових дій; удосконалюють сфери естетичних і моральних відносин; формують самоуправляючі механізми особистості; розвивають творчі здібності; розбудовують дієво-практичну сферу. [3,с.42-46] Тому, використання таких видів інноваційних технологій навчання як інформаційні, операційні, емоційно-моральні, технології саморозвитку, евристичні, прикладні поряд з традиційними сприяють підвищенню якості професійного навчання майбутнього фахівця, що є важливим завданням сучасної вищої аграрної освіти.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Авраменко, К. Б. Розвиток інноваційних технологій у професійній підготовці вчителів початкових класів [Текст] / К. Б. Авраменко // Науковий вісник Ужгородського університету : Серія: Педагогіка. Соціальна робота / гол. ред. І. В. Козубовська. – Ужгород: Говерла, 2013. – Вип. 29. – С. 9–12.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Навчальний посібник / І. М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2014. – 351 с. – С. 27-31.
3. Онкович, Г. В. Професійно орієнтована медіаосвіта у вищій школі / Г. В. Онкович // Медіаосвіта в Україні: наукова рефлексія викликів, практик, перспектив : збірник статей методологічного семінару. – К., 2013. – С.79–89.
4. Оцінювання та відбір педагогічних інновацій : теоретико-прикладний аспект. Науково-методичний посібник. / За редакцією Л. Даниленка. – К. : Логос, 2001. – 185 с.
5. Третяк, О. С. Застосування інноваційних педагогічних технологій. Психолого-педагогічні засади проектування інноваційних технологій викладання у вищій школі: Монографія /За заг. ред. В. П. Андрущенко, В. І. Лугового. – К.: «Педагогічна думка», 2011. – 260 с.

ВРАХУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ВИКЛИКІВ ПРИ ФОРМУВАННІ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ У ФАХІВЦІВ- АГРАРІЇВ

Анотація. Дана публікація стосується проблематики викладання французької спеціалізованої мови для студентів аграрного університету. Акцентується увага на опануванні усної форми мовленнєвої комунікації у процесі вивчення французької мови майбутніми аграріями. Особлива увага звертається на необхідність формування у студентів компетентності приймання іншомовної інформації.

Ключові слова: комунікативна компетентність, діалогічне мовлення, фахове спілкування, сприйняття на слух.

У сучасному світі відбуваються стрімкі зміни. Зміцнюються позиції вітчизняного виробника сільськогосподарської продукції на міжнародній арені. Аграрний сектор України має величезний потенціал й підтримує тенденцію зростання. Збільшується частка української аграрної продукції на європейському ринку. Фахівці-аграрії змушені постійно реагувати на новітні тренди та виклики через впровадження нових технологій. Спостерігається зростання академічної та професійної мобільності, а ринок праці висуває нові вимоги. Фахівці зі знанням іноземної мови, природно, стають більш конкурентоспроможними.

А тому, для підвищення ефективності та цілеспрямованості процесу навчання, викладач повинен чітко уявляти собі роль та місце французької мови в житті й діяльності майбутнього фахівця-аграрія. У навчальному процесі викладачі мають враховувати нинішні педагогічні та соціальні виклики, створювати такі умови навчання, які сприяють вільному володінню навичками усного та письмового спілкування. Випускники-аграрії мають бути спроможними здійснювати франкомовне міжособистісне фахове спілкування.

Процес досягнення комунікативної компетентності як здатності здійснювати мовну діяльність іноземною мовою — складний, довготривалий та трудомісткий. Його успіх залежить від багатьох факторів. Головне завдання полягає в розвитку комунікативних умінь та навичок, взаємодія яких забезпечує функціонування основних видів мовленнєвої діяльності — аудіювання, говоріння, читання та письма. Для організації ефективного навчання недостатньо використовувати той чи інший спосіб активізації когнітивного процесу. Тому у виборі матеріалів для занять, у способі проведення занять, у виборі педагогічної тактики, на нашу думку, варто застосовувати такий комунікативний підхід, як еkleктика. Викладач, замість того, щоб бути простим виконавцем певного методу, має будувати заняття для конкретної аудиторії, спираючись на наявний матеріал.

Варто зауважити, що іншомовні компетенції фахівців нині перерозподіляються. Письмові навички поступаються місцем усним навичкам. З огляду на поширеність міжкультурної аграрної комунікації вкрай важливим стає слухове сприйняття інформації. Адже низький рівень розуміння змісту почутої інформації викликає у реципієнта стурбованість. Відомо, що на мовленнєву поведінку учасника діалогу значно впливає поведінка його партнера. Діалогічне мовлення не можливо спланувати заздалегідь. Для

успішного діалогу, для досягнення чіткого розуміння усного повідомлення, необхідне майстерне опанування мовою співрозмовника. Своєрідною моделлю міжмовного обміну є діалог двох співрозмовників, кожен з яких говорить рідною мовою та здатний розуміти мову партнера.

Компетентність сприйняття на слух здобути найскладніше. Вона часто найпроблемніша для студентів і, водночас, саме вона найнеобхідніша. Низький рівень сприйняття інформації на слух є тривожним для суб'єкта і викликає у нього відчуття найбільшої «мовної незахищеності». У ситуації мовного нерозуміння суб'єкт втрачає темп ініціативи. Він уже не веде гру і змушений пристосовуватися до нав'язаного йому ритму.

І навпаки, при продукуванні усної франкомовної інформації, комунікант є господарем власного ритму, він вільно висловлює те, що хоче сказати. У нього з'являється можливість систематично готуватися, зокрема запам'ятовуючи вже готові висловлювання, які залишається лише повторити у процесі спілкування. Таким чином у фахівця-аграрія з'являється можливість створити захисний лексичний запас. Нічого подібного не існує щодо компетентності усного розуміння. Ніхто не може повністю озброїтися підготовленими мовленнєвими сегментами, тому перевага цілковито залишається предметом зовнішніх ініціатив, на які навряд чи можна вплинути. Якщо порівнювати компетентність продукування та розуміння усного мовлення, то навички в розумінні є, безумовно, найважливішими.

При набутті письмових навичок, як і при усному мовленні, найважливішою залишається компетентність прийому інформації. Проте, на відміну від усного мовлення, її легше здобути. Уміння грамотно читати повідомлення партнера соціально корисніше, ніж орфографічна грамотність, і його легше досягти.

Формування компетентності приймання іншомовної інформації в усній та письмовій формі відповідає пріоритетним потребам. Для досягнення автономії студента вона набагато важливіша, ніж компетентність продукування іншомовної інформації. Вони є необхідною умовою доступу останнього до мовленнєвої свободи іноземною мовою.

У наш час швидких змін людина постійно потрапляє в умови, які вимагають від неї прийняття нестандартних рішень, безперервної перебудови свідомості, відмови від стереотипів та творчого вирішення нових завдань. Для сприяння успішній реалізації комунікативних цілей, у педагогічному процесі важливо використовувати такі моделі, які віддзеркалюють структуру того чи іншого виду спілкування.

Тому першочерговим завданням для викладачів має бути, на нашу думку, така організація навчального процесу, розробка таких навчальних програм, які були б спроможні сформувати у студентів стійку компетентність прийому іншомовної інформації в усній та письмовій формі й, тим самим, виконати своєрідне соціальне замовлення університету та самого студента.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Niquet Gilberte. Didactiques: Enseigner le français, pour qui ? Comment ? – Paris : Hachette - Livre, 1991, 224 pages.
2. Porcher Louis. Le français langue étrangère. – Paris: Hachette –Livre, 1995, 105 pages.
3. Puren Christian. Éclectisme et complexité.//Les Cahiers Pédagogiques – Paris: CRAP, 1998, n°360 p.13-15.

УДК 81'243:378.016

Денисенко І.І., Вакалюк Н. І., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

ВИКОРИСТАННЯ ПОДКАСТІВ ЯК СУЧАСНОГО МЕТОДУ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ

Анотація. Робота присвячена можливості та доцільності використання новітніх технічних засобів навчання іноземній мові у мовних вищих навчальних закладах - подкастів та розкриває їх дидактичний потенціал. У дослідженні охарактеризовується визначення поняття «подкаст», виділяються основні жанри подкастів, визначаються основні риси подкастів, переваги та недоліки їх використання у навчальному на заняттях з іноземної мови у мовному вч.

Ключові слова: подкаст, подкастинг, компетентність, компетентність у говорінні, компетентність у аудіюванні.

Сьогодні ми можемо спостерігати формування абсолютно нової концепції освіти, яка зорієнтована насамперед на вступ у світовий інформаційно-освітній простір. ІТ технології стають невід'ємною частиною комплексного процесу навчання, що підвищує його результативність. На сучасному етапі інформація визначається як ключовий ресурс формування суспільства, а інформаційні системи та технології вважають ефективним засобом підвищення результативності професійної діяльності фахівців та оволодіння цінними навичками та знаннями.

Активне застосування деяких інструментів ІТ технологій на заняттях з іноземної мови у мовному вч (наприклад, навчальні комп'ютерні програми, фейсбук, твіттер, подкастинг, інші соціальні мережі, аудіо та відео блоги та інші технічні засоби навчання в on-line або off-line режимах надає можливість студентам збільшити та покращити обмін іншомовними знаннями, підвищувати мотивацію до освоєння нових навичок, стимулює їх інтелектуальну діяльність, розкриває індивідуальні риси майбутнього перекладача, здібності, навички, а також за допомогою комп'ютерних технологій викладач іноземної мови має змогу прискорювати процес формування мовлених умінь та мовленнєвих навичок у студентів, впроваджувати індивідуально-орієнтований підхід до навчання, заснований на інтелектуально-мовленнєвих здібностях кожного студента.

Одним з досить ефективних методів, які допомагають реалізувати атмосферу заурення в іншомовне середовище, вважаються подкасти. Подкастинг (podcasting, від англійського слова broadcasting – ефірне мовлення) – це розробка та поширення голосових передач або відеоматеріалів (подкастів) в Інтернеті. Подкасти можуть бути окремими файлами або файлами, які постійно оновлюються та публікуються. Як правило, вони мають конкретну тему та випускаються з певною періодичністю. Основні жанри подкастів - аудіоблоги (онлайн-щоденник), музика, техніка, комеді-подкаст, аудіокниги, навчальні подкасти, інтерв'ю, новини та політика, радіоспектаклі та радіо-шоу, подкасти на спортивну та ігрову тематику та на інші соціально важливі теми для освоєння нової лексики.

Використовувати подкастинг досить зручно, так як застосувати можна практично повсюди, де інформація передається за допомогою звуку, але саме у процесі навчання іноземній мові можливості цієї технології застосовується у повному обсязі, оскільки мова, у даному контексті, виступає одночасно й предметом вивчення, й засобом передачі інформації. Застосування подкастів на заняттях з іноземної мови підвищує результативність та мотивацію студентів, підвищується зацікавленість та активність, оскільки вони мають можливість відбирати матеріал, який найбільше відповідає їх навчальним цілям; відбувається розвиток компетентності у аудіюванні та умінь сприймати різні стилі мови з різними акцентами та інтонаціями; закріплюються навички говоріння.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Грицик Н. В. Технологія подкастинг у викладанні іноземної мови (за професійним спрямуванням). Вісник Чернігівського національного педагогічного університету: Педагогічні науки. 2015. № 124. С.24-26.
2. Дробіт І.М. Використання подкастів при викладанні англійської мови за професійним спрямуванням. Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. 2011. № 5 (2). С. 89-92.
3. Ho C. B. Technology Adoption of Podcast in Language Learning: Using Taiwan and China as Examples. International Journal of e-Education, e-Business, e-Management and e-Learning. 2016. V.6, № 1. С. 1-12.
4. Kavaliauskienė G. English For Specific Purposes: Podcasts For Listening Skills. Santalka Filologija. Edukologija. 2009. № 17 (2). С. 28-37.
5. Li H. Using podcast for learning English: perception of Hong Kong Secondary 6 ESL Students. Debut: the undergraduate journal of languages, linguistic and area studies. 2010. № 1 (2). С. 78-90.
6. McKinney D. iTunes University and the classroom: Can Podcasts Replace Professors? Computers & Education. 2009.V. 52. №3. P. 617 – 623.
7. Sze P. Developing Students' Listening and Speaking Skills through ELT Podcasts. Education Journal. 2006. V.34, № 2. С. 115-134

УДК 81'243/'272

Велика К.І., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

ПОДОЛАННЯ МОВНОГО БАР'ЄРУ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ СТУДЕНТАМИ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЗВО

Вивчення іноземної мови в університеті для студента немовної спеціальності є фундаментом і запорукою вдалого працевлаштування та успішного ведення своєї справи у майбутньому. Свідомий студент намагається здобути усі потрібні навички і вміння під час навчання, але інколи самих зу-

силь буває недостатньо. Якщо виникають перешкоди у навчанні іноземної мови, основним завданням викладача є визначення проблеми і надання допомоги для її подолання.

Питання подолання та класифікації мовного бар'єру розкрито в наукових працях: З.Фрейда, К. Юнга, Ф. Бацевича, О. Дубцової, Т. Корогоди, О.Рудої, Л. Славової, Т. Степикіної, М. Філоненко.

Науковці визначають різні причин мовного бар'єру: від низького рівня знань, невеликого попереднього досвіду вивчення мови до психоемоційного настрою, і як результат отримуємо неуспішне навчання. Відчуття неуспішного навчання теж призводить до цього негативного результату. Під терміном мовний бар'єр розуміють перепони у спілкуванні, нездатністю двох людей розмовляти однією мовою і розуміти один одного. Мовний бар'єр має різну природу свого походження: фізичний, культурний, соціально-рольовий, психологічний, логічний, когнітивний, власне комунікативний бар'єр, бар'єр авторитету та бар'єр розбіжностей у життєвих цілях і потребах. Іншими словами це комунікативний конфлікт, що виник в наслідок невідповідності, неправильності та неузгодженості. Часто проблема полягає не в незнанні граматичних правил і слів, а в застосуванні набутих знань під час комунікації, або відсутності комунікативних навиків взагалі.

О. Іваніга пропонує вирішувати проблему мовного бар'єру наступним чином:

1) при інформаційному бар'єрі, потрібно визначати рівень знань студентів і відповідно до цього рівня попередньо опрацьовувати лексику;

2) якщо виникають складнощі у комунікації, потрібно створювати дружню атмосферу і налагодити діалог із студентами;

3) внаслідок незнання критеріїв оцінювання виникає оцінювальний бар'єр і на початку вивчення курсу варто ознайомити із ним студентів, робити роботу над помилками контрольних робіт;

4) міжкультурний бар'єр усувається шляхом проведення пізнавальних і роз'яснювальних лінгвокраїнознавчих бесід про іноземну мову, що вивчають у вищому навчальному закладі освіти [с. 60-63]..

За А. Найдьоновою, для подолання мовного бар'єру варто занурювати студентів в іншомовний світ, створювати реальні комунікативні ситуації. По можливості запрошувати носія мови до співпраці [с. 211-216].

В даному випадку основну роль у подоланні проблеми відіграє комунікативний метод із застосуванням діалогів, рольових ігор, відео та аудіо записів. При відсутності стажування студентів закордоном та носіїв мови на занятті можна показувати, як приклад, відео записи з діалогами перед груповою та парною роботою.

Варто не забувати про індивідуальні особливості характеру кожного студента, нахили до вивчення мов, набутих мовленнєвих навиків. Індивідуальний підхід дозволяє працювати із мовними компетенціями кожного студента, не порівнюючи його досягнення з іншими. Різноманітні завдання враховують можливості кожного студента.

Акцентуванням уваги студента на його прогрес, можна досягти ефекту успішного навчання і заохочення до нього. Під час заохочення та мотивації зникають тривожні стани та скованість, страх допустити помилку.

Отже, завданням викладача є надання своєчасної допомоги з упередженням мовного бар'єру, створенням дружньої атмосфери, що сприяє зануренню у мовне середовище, поліпшує психоемоційний стан і комунікативні навички.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. А. Найдюнова. Особливості вивчення англійської мови студентами технічних спеціальностей в автентичному мовному середовищі / Найдюнова А. // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство). – 2017. Вип. 25. – С. 211-216. – Режим доступу: http://file:///C:/Users/jov/Downloads/Nzvdpu_filol_2017_25_30.pdf.
2. О.В. Івагіна. Психологічні бар'єри студентів під час вивчення англійської мови та шляхи їх подолання. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі / Івагіна О.В // Педагогічний журнал КПУ. – 2018. № 61 Т2 – С. 60-63. – Режим доступу: http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2018/61/part_2/13.pdf.

УДК 81'243:004.032.6:005.32

Єрко А.І., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА ЯК ЧИННИКА МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

В статті розглядається розкриття змісту поняття «мультимедійне середовище», розгляд можливостей його використання на заняттях з іноземної мови з метою формування мотивації студентів до іншомовної комунікації.

Ключові слова: мотивація, вивчення іноземної мови, мультимедійне середовище, особливості застосування, практичне використання.

Ефективне та змістовне викладання іноземної мови, як і будь-якого іншого предмету, неможливе без розвитку у студентів мотивації до навчання, оскільки саме мотиви виконують функції визначення мети та змісту в діяльності. Під мотивацією розуміємо сукупність внутрішніх і зовнішніх рушійних сил, що спонукають людину до діяльності, визначають її межі та форми, надають їй спрямованості, орієнтованої на досягнення певних цілей. Існує певна низка причин, які знижують мотивацію студентів до навчання, зокрема, виділяють організаційні, психологічні та педагогічні причини. Перші пов'язані з мінімальною участю студентів у плануванні занять; другі – з особливостями психологічного та психічного стану студентів; треті – з форматом подання матеріалу. Мультимедійні матеріали є одним із засобів подолання низької чи відсутньої мотивації до вивчення іноземної мови. Якщо форма викладення матеріалу не пробуджує інтересу чи цікавості необхідно залучати допоміжні засоби навчання, які є близькими та зрозумілими сучасному студенту. Ними, на нашу думку, виступають мультимедійні засоби (художні та документальні фільми, Інтернет-матеріали, навчальні аудіозаписи, тощо), які при відповідній обробці викладача на сучасному етапі викладання можуть стати стрижневим елементом практичних занять.

Для студентів-викладачів передбачається володіння навичками, які дозволяють спілкуватись в усній та письмовій формі. Тому студентам запропоновано про-

водити інтернет-переписку в соцмережах з носіями мови, що дозволяє застосовувати отримані мовні знання в реальній ситуації спілкування. Саме тому, запропонований метод належить до провідних умов, які позитивно впливають на виникнення, розвиток та підвищення навчальної мотивації студентів, які бажають реалізувати себе як у навчальному процесі, так і у своїй майбутній професійній діяльності. Завдяки ним студенти можуть усвідомити доцільність цієї діяльності і повноправно брати в ній активну участь.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гулеватий В. Л. Шляхи підвищення мотивації навчання./ В. Л. Гулеватий. – Вінниця, 2006.
2. Морзе Н. В. Основи інформаційно-комунікаційних технологій / Н. В. Морзе. – К. : Видавнича група ВНУ, 2008. – 352 с.
3. Шлыкова О. В. Культура мультимедиа : учеб. пособие / О. В. Шлыкова; Моск. гос. Ун-т культуры и искусств. — М. : Фаир-Пресс, 2004. — 415 с. : ил.
4. <http://bo0k.net/index.php?p=achapter&bid=13634&chapter=1>

УДК: 37.091.33-045.36:81

Рейда О.А., ст. викладач

Білоцерківський національний аграрний університет

МЕТОД ЗАНУРЕННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ МОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Анотація. Тези присвячені вивченню методу занурення як засобу формування та розвитку соціокультурної компетенції студентів мовних спеціальностей. Наголошується, що даний метод не лише є прикладом інтенсивного навчання з використанням сугестивного підходу, також ефективно впливає на формування і розвиток соціокультурної компетенції студентів.

Ключові слова: занурення, сугестопедія, інтенсивний метод навчання, модель тривалого навчання, соціокультурна компетенція, комунікативна компетенція.

Нині педагогічна наука спрямована на модернізацію фахової освіти, в тому числі й мовної. Модернізація передбачає зсув акцентів у підготовці майбутніх фахівців із традиційних на новітні перспективні моделі педагогічного досвіду. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває проблема готовності студентів до ефективного застосування теоретичних знань і практичних навичок у професійній діяльності. Постає

питання прискороного навчання іноземної мови, а саме про застосування інтенсивних методів навчання.

Серед основних методів інтенсивного навчання виділяють: сугестопедичний метод, емоційно-смісловий метод, гіпнопедію, релаксопедію, ритмопедію та метод занурення.

Необхідно відзначити, що саме «метод занурення» якнайкраще підходить для активізації психологічних резервів особистості студента у ході вивчення іноземної мови. Цей метод означає навчання в штучно створеному мовному середовищі з виключенням рідної мови під час комунікації, що забезпечує тих, хто навчається, можливістю безпосереднього усного спілкування в умовах, які максимально наближені до реальних умов. Як відомо, викладання іноземної мови без звернення до культури країни, мова якої вивчається, є недоцільним. Поєднання вивчення іноземної мови з країнознавством формує мотивацію студентів до навчання, сприяє більш успішному засвоєнню нових понять.

Ця загальна техніка у викладанні / вивченні іноземних мов сприяє “зануренню” студента безпосередньо в мовне середовище з самого першого дня (години, заняття). Існує два основних типи повного занурення (і відповідні підходи): (а) ефективний і (б) неефективний. Ефективне середовище повного занурення починається з першої години, коли викладач говорить іноземною мовою повільно, ясно, використовуючи зрозумілі (впізнавані) слова, як мінімум, докладаючи всі свої знання іноземної мови та професійного вміння. При цьому доцільно використовувати жестикуляцію руками, відповідне моделювання, різні наочні посібники (картинки і фотографії). Неефективне повне занурення виникає, коли викладач починає заняття, кажучи швидко в темпі носія мови, немов студенти перш перебували в культурі, що вивчається. По суті, студент розглядається з позиції людини, що живе в країні, де іноземна мова переважає над рідною. Таким чином, цільова мова «оминає» студентів з самого першого дня (заняття) навчання: створюється дистанція між викладачем студентом через нерозуміння, втрачається увага студентів, когнітивне сприйняття того, про що йдеться на занятті.

Зауважимо, що саме «метод занурення» найчастіше використовується під час вивчення іноземних мов, особливо в соціокультурному аспекті, адже вважається інтенсивним методом навчання з елементами релаксації, навіювання і гри [2, с. 78]. Однак, варто пам'ятати, що цей метод педагогами сприймається неоднозначно: одні із них стверджують, що це – один із найпопулярніших сьогодні методів, а інші, навпаки, критикують його. Слід наголосити, що до поняття «метод занурення» варто підходити двояко, розуміючи «занурення» як інтенсивний метод навчання з використанням сугестивного впливу (Г. Лозанов, І. Зимня, Г. Китайгородська, Р. Грановська) – система навчання, що дає учневі внутрішнє відчуття свободи, розкриваючи при цьому його потенційні можливості [1, с. 30] та модель тривалого в часі спеціально організованого заняття з одного або кількох суміжних предметів – навчання одному або кільком суміжним предметам упродовж певного часу (від кількох годин до кількох днів).

Отже, метод занурення доцільно розглядати у двох аспектах: як інтенсивне навчання з використанням сугестивного впливу та як модель тривалого навчання, що ще раз підтверджує полярність досліджуваного поняття. Зважаючи на його практичну сторону, можемо стверджувати, що «метод занурення» є надзвичайно ефективним у ході формування і розвитку соціокультурної компетенції учнів старших класів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Китайгородская Г. А. Методические основы интенсивного обучения иностранным языкам / Г. А. Китайгородская // ИЯШ. 1988. № 6. С. 28–34.
2. Петренко М. А. Интенсивные методы обучения иностранным языкам / М. А. Петренко, М. С. Романенко // Развитие современного образования: теория, методика и практика: материалы VII Междунар. науч.-практ. конф. (Чебоксары, 29 мая 2016 г.) / ред.-кол.: О. Н. Широков и др. Чебоксары: ЦНС «Интерактив плюс», 2016. № 1 (7). С. 165–169.
3. Латухина М. В. Понятие социокультурной компетенции в обучении английскому языку / М. В. Латухина // Молодой ученый. 2014. № 20. С. 725–727.

УДК 398.2:004

Карпенко С.Д., канд. філол. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДОВІДНИКОВИХ СИСТЕМ В УКРАЇНСЬКОМУ КАЗКОЗНАВСТВІ

Анотація: Висвітлено перспективи створення електронних довідникових систем у дослідженні народної казки. Звернуто увагу на існуючі пошукувачі вітчизняних та зарубіжних авторів. Окреслено завдання які ставлять перед собою науковці з метою пошуку оптимальних шляхів для вирішення сьогочасних завдань у фольклористиці та казкознавстві зокрема.

Ключові слова: фольклористика, народна казка, електронна довідникова система, казковий мотив, показчик сюжетів.

Методи ІТ технологій стають популярними в розкритті наукових тем. Можливості працювати з великим об'ємом інформації приваблюють вчених своїми перспективами відкриттів та попитом у тій чи іншій галузі. Народна казка, як система знань про народ, і в наш час викликає інтерес у науковців різного віку та різної специфіки досліджень. Ставши об'єктом та предметом вивчення, цей вид народної творчості продукує нові відкриття у галузі соціолінгвістики, компаративістики та психолого-педагогічних студій.

Ідеї для створення електронних програм з метою прискорення процесів пошуку та роботи з фольклорними текстами з'явилися в українському казкознавстві вже наприкінці минулого десятиліття ХХІ століття. Пошукові електронні системи дозволяли автоматично зараховувати новознайдений сюжет народної казки до категорії певного типу згідно існуючих паперових каталогів як вітчизняних (Аарне-Андрєєв, СУС), так і зарубіжних авторів (АаTh, АаThU). Зокрема, це каталог Ю. Бєрьозкіна «Міфологія аборигенів Америки та Сибіру. Тематична класифікація та розподіл за ареалами»[1]; гіпертекстова версія «Порівняльного показчика сюжетів. Східнословянська казка» (СУС) «МЕДИАТОР»[4], створена А. Козьміним, де є повнотекстовий пошукувач, словник лексем тощо; комп'ютерна система «СКАЗКА», створена А. Рафаєвою. В основу системи покладено опис структури чарівної казки, що зводить пошук сюжету до типу згідно міжнародного каталогу АаTh. Ці системи наділені смисловим пошуком, що повноцінно класифікує казку, створюючи для неї оригінальний шифр. Крім цього, електронний каталог відкритий для доповнень. Свого часу фінський фольклорист А. Аарне створив систему класифікації казки, у передмові зазначаючи, що вона відкрита для наповнень груп і придатна для будь-якого народу. В. Гнатюк, стоячи на подібних переконаннях, у своїй класифікації казок про тварин настільки повно предста-

вив сюжетну палітру, що у декількасот разів перевищив показники фінського колеги. Накреслюючи перспективи подальшого розвитку казкознавства, С. Неклюдов пропонує виконати ряд завдань, які суттєво розвинуть галузь фольклористики: 1) доопрацювати класифікаційну систему AaTh до стану логічновибудованої та узгодженої системи, усунувши в ній надлишкові синонімічні сюжетні одиниці; 2) приділити увагу пошуку алгоритмів для опису сюжетів; 3) виявити інтегральні «поля» для сюжетно-мотивних конгломератів різних жанрів; 4) встановити кореспондуючі зв'язки між мотивами та сюжетами, з одного боку, та реальним фольклорним текстом, з іншого[3, с. 37].

З 2013 року перспективи створення українського електронного покажчика сюжетів презентувалися одеським вченим О. Кирилюком у доповіді «Пролегомени до універсально-культурного покажчика фольклорних та літературних мотивів» на Фольклористичних читаннях пам'яті Л. Дунаєвської. У анотації до статті автор зазначив: «На основі авторської концепції категорій граничних підстав як глибинної структури наративних дискурсів намічені шляхи створення принципово нового, автентичного головного змісту текстів Покажчика казкових і літературних мотивів і сюжетів, заснованого на класоутворюючій ролі всіх формально можливих комбінацій зазначених категорій (народження, життя, смерть і безсмертя) і світоглядних кодів (аліментарного, еротичного, агресивного і інформаційного)»[2, с. 84]. У підсумку вчений акцентував, що на сьогодні існують реальні перспективи створення універсально-культурного методологічного та концептуально принципово нового покажчика національних та світових мотивів та сюжетів»[2, с. 95].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Берёзкин Ю.Е. Мифология аборигенов Америки и Сибири. Тематическая классификация и распределение по ареалам // Режим доступа: www.ruthenia.ru/folklore/berezkin/nocalendar1
2. Кирилюк О. «Пролегомени до універсально-культурного покажчика фольклорних та літературних мотивів» // «Література. Фольклор. Проблеми поетики» Випуск 39, частина I. – Київ, 2013. – С. 84.
3. Неклюдов С.Ю. Указатели фольклорных сюжетов и мотивов: к вопросу о современном состоянии проблемы // Проблемы структурно-семантических указателей. / Сост. А.В. Рафаева. – М.: РГГУ, 2006. – С. 37.
4. Сравнительный указатель сюжетов (СУС). Восточнославянская сказка. / Сост. электронной (гипертекстовой) версии А.В.Козьмин // Режим доступа: www.ruthenia.ru/folklore/index.htm Там само. – С. 95.

УДК 811.124'06:61:801.612

БУДУГАЙ О. Д., канд. філол. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

olantarpan@ukr.net

ПЕРЕКЛАДАЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ТРОХИМА ЗІНЬКІВСЬКОГО В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЛІТЕРАТУРНОГО ПРОЦЕСУ НА ЗЛАМІ ХІХ – ХХ СТОЛІТЬ

Анотація: визначено основні напрями перекладацької діяльності Т. Зіньківського і його світоглядні позиції; показано роль художніх перекладів Т. Зіньківського широкого хронологічного й різномовного діапазону: від античних авторів до зарубіжних белетристів кінця ХІХ ст.

Ключові слова: перекладацька діяльність, світоглядні позиції, європейський літературний процес, українська інтелігенція.

Аналізуючи внесок плеяди українських перекладачів ХХ ст. у вітчизняну й світову культуру, літературознавець і критик М. Коцюбинська назвала їх «гідними репрезентантами України перед лицем світу» і зазначила: «Ці люди – справжня культурна еліта, адже переклад збагачує не тільки національні літератури, а й самого перекладача – духовно, інтелектуально як творчу особистість» [3, с. 69]. Але здобуткам перекладачів ХХ – ХХІ століть передувала подвижницька праця тих, хто мусив першим торувати шлях на ниві українського перекладацтва. До таких подвижників можна віднести одного із яскравих будителів національного духу, письменника й громадського діяча, уродженця Бердянська – Трохима Аврамовича Зіньківського (23. 07. (04.08. за н. ст.) 1861 – 08. 06. (20.06. за н. ст.) 1991).

Доля відвела Т. Зіньківському короткий вік, але він був насичений пошуками правильного історичного шляху України, її призначення в світовій історії. Митець у душі, він став за освітою військовим юристом. Багато й активно займався літературною, етнографічною, перекладацькою працею. Військова служба, тяжкі матеріальні умови стали причиною хвороби на сухоти й дочасної смерті Т. Зіньківського. Збереглося листування Т. Зіньківського з Б. Грінченком та іншими відомими діячами української культури кінця ХІХ ст. Сучасники високо оцінили працю Т. Зіньківського, після його смерті збирали кошти на спорудження йому пам'ятника в Бердянську. С. Єфремов називав Т. Зіньківського «другою поруч із Б. Грінченком характерною для 80-х років постаттю у нашому письменстві».

У ХХ – ХХІ ст. доробок Т. Зіньківського аналізували В. Скрипка, С. Кіраль, Г. Токмань, Г. Школа та ін. С. Кіраль активно досліджує життя й творчість Т. Зіньківського кілька десятиліть, він пише: «Будучи глибоко обізнаним із філософією національної ідеї, розробленої Руссо, Фіхте, Мадзіні, Гердером, Зіньківський трактує її в площині суспільно-політичних реалій України» [2, с. 74]. Т. Зіньківський ставив за мету розвінчати облудні заяви російських шовіністів, які називали сепаратизмом будь-які спроби української національно свідомої інтелігенції відстояти право на самостійне функціонування української мови, літератури, на культурну автономію України в нелегку добу царату.

Як ерудит і поліглот, Т. Зіньківський глибоко усвідомлював важливість перекладів творів світової літератури **безпосередньо з мови автора на українську мову**. Оскільки українська мова в Російській імперії тоді ще перебувала в стані Попелюшки, часто на практиці перекладали зарубіжних письменників з російськомовних перекладів на українську. Це погіршувало якість таких «перекладів із перекладів», бо виходив «зіпсований телефон». Тож Т. Зіньківський прагнув розширити, збагатити скарбницю перекладів із кількох європейських мов на українську, у тому числі і з російської. За порадою М. Комарова Т. Зіньківський перекладає твори М. Салтикова-Щедріна (1885), розділи праці В. Антоновича «Історія великого князівства Литовського від найдавніших часів» (1887), статтю О. Пипіна «Епізоди з малорусько-польських літературних відносин».

Переклади стимулюють початок власної літературної творчості Т. Зіньківського. Вихід першої збірки власної прози «Малюнки справжнього життя» окрилив Т. Зіньківського. Він добре знав латину й грецьку мови, а також німецьку, польську, французьку. Під час навчання в Петербурзькій правничій академії Т. Зіньківський перекладає на українську мову байки Езопа (1888), твори Плутарха, Вергілія. Високо цінує поеми Гомера, відчуває їхню потужну художню силу, ділиться думками про це з друзями в листуванні.

У 1989 р. в Петербурзі перекладач з успіхом виголосив українською мовою свій реферат «Шевченко в світлі європейської критики». Готуючись до виступу, він перекладав праці західноєвропейських дослідників Дюрана, Францоа, Обріста, Каверау, а також кількох російських критиків. О. Пипін після виступу виявив здивування, що, як виявляється, про абстрактні речі можна так добре говорити українською. У 1990 р. Т. Зіньківський перекладає німецького філософа Фіхте-старшого. У процесі роботи над укладанням українсько-російського словника, разом із М. Комаровим він знайомиться з працями польських, чеських, словацьких, болгарських лінгвістів.

М. Коцюбинська слушно наголосила: «Розгалужене й широкоохопне перекладацтво вливає в літературу нову кров, компенсує її нестачі і стимулює нові шукання» [3, с. 69]. Т. Зіньківський зробив значний внесок у перекладацьку справу, бо усвідомлював націєтворчу роль перекладу, бачив у ньому засіб збагачення української культури, розширення художніх обріїв вітчизняного письменства.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Кіраль С. С.* Трохим Зіньківський // Історія української літератури 70 – 90-х рр. ХІХ ст. / за ред. О. Гнідан. – К. : Вища школа, 2002. – С. 357-372.
2. *Кіраль С. С.* Трохим Зіньківський – публіцист : навч. посібник. – К. : ТОВ «Міжнар. фін. агенція», 1997. – 80 с.
3. *Коцюбинська М. М.* Тихий стоїцизм Григорія Кочура. – Слово і час. – 2006. – №6. – С. 68-75.

ЛІНГВОКУЛЬТУРНА АДАПТАЦІЯ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ЛЕКСИКО-ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДНИНИЦЬ НОВИННОГО МАТЕРІАЛУ КАНАЛУ «ЄВРО Н'ЮЗ» УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Стаття присвячена дослідженню лексико-фразеологічних одиниць новинного матеріалу каналу «Євро Н'юз» та способам їх перекладу українською мовою. Визначається поняття лінгвокультурної адаптації тексту при перекладі. Встановлюються основні способи та прийоми, які використовуються перекладачем при перекладі новин каналу «Євро Н'юз». Описуються лексико-семантичні та граматичні трансформації, які вживаються при перекладі лексико-фразеологічних одиниць новинного матеріалу, а саме: лексична заміна, додавання слова, заміна слова однієї частини мови на слово іншої, смисловий розвиток, логізація, генералізація та ін.

Ключові слова: лінгвокультурна адаптація, переклад, фразеологізми, перекладацькі трансформації, ЗМК, публіцистичний дискурс

На сучасному етапі розвитку суспільства великого значення набула така галузь життя як засоби масової комунікації. Це стало невід'ємною частиною людського існування. Переклад текстів засобів масової комунікації являє собою дуже велику область праці, оскільки сьогодні це є головним джерелом інформації про навколишній світ та події у ньому. Така галузь не може існувати без перекладу. В цій сфері здійснюється безліч перекладів з метою обміну інформацією. На жаль не всі тексти перекладаються сьогодні українською мовою, тому одним з завдань нинішнього покоління перекладачів є виправити цю ситуацію та підвищити кількість українських перекладів текстів, що належать до засобів масової комунікації (ЗМК). Тексти засобів масової комунікації відносяться до публіцистичного дискурсу. При перекладі таких текстів необхідно брати до уваги багато особливостей та враховувати труднощі які можуть виникнути. У ХХІ столітті на передній план виходить лінгвокультурна адаптація тексту при перекладі. В даному контексті термін «адаптація» використовується для позначення способу досягнення рівності комунікативної мети в мові оригіналу та мові перекладу [1, с.56]. В широкому контексті термін «лінгвокультурна адаптація тексту» означає систему прийомів пристосування іншомовного тексту (перекладного, навчального) до сприйняття його носіями іншої культури та мови. В сучасних мовознавчих та перекладознавчих дослідженнях цей термін ще називають «мовна локалізація» (language localization) [2, с.44]. Тому для перекладача важливим є адаптувати текст до носіїв іншої мови та культури використовуючи ті мовні засоби та прийоми, які для них будуть цілком зрозумілі.

Актуальність нашого дослідження полягає в тому, що дослідження явища лінгвокультурної адаптації на основі перекладів текстів ЗМК має велике значення для сучасної сфери інформації та обміну нею. Україномовна версія каналу «Євро Н'юз»

виникла лише нещодавно, ця сфера є недослідженою і являє собою значний великий мовний матеріал та новий простір для досліджень в сфері перекладознавства.

З метою адекватного перекладу тесту, зважаючи на формальні та семантичні розбіжності в системах двох мов, перекладач змушений звернутися до перекладацьких трансформацій, як-от в наступних реченнях:

(1a) *US Secretary of State Hillary Clinton has reasserted american concerns about firmness in the russian election, after coming under attack by Vladimir Putin, whose Party won the vote* [1].

(1б) *Сполучні Штати мають підстави хвилюватися щодо прозорості виборчого процесу у Росії та правдивості результатів голосування, про це сказала державний секретар США, Гілларі Клінтон* [1].

(1в) *Госсекретарь США ответила на критику премьер министра России Владимира Путина, назвав выборы несправедливыми и несвободными* [1].

При перекладі цього речення на українську мову було використано такі трансформації: граматична заміна – *concerns* в англійському реченні іменник, а в українському *хвилюватися* дієслово, транспозиція – *US Secretary of State Hillary Clinton* в українському перекладі стоїть в кінці речення, конкретизація – *election* на українську мову було перекладено як *виборчого процесу*, додавання – *firmness* перекладено як *прозорості та правдивості*, і трансформація упушення – *coming under attack by Vladimir Putin, whose Party won the vote*, така інформація в українському перекладі відсутня, на відміну від російського. При перекладі на російську мову використали такі трансформації: диференціація значення – *attack* перекладено як критика, що в даному контексті є найкращим варіантом; упушення – в російському перекладі упущено ім'я, що є досить дивним при перекладі, оскільки це точна інформація, яку необхідно обов'язково перекладати; додавання – слова *несправедливыми и несвободными* були додані.

Наступне речення може слугувати чудовим прикладом локалізації, тобто при перекладі цього речення були не просто вжиті трансформації а речення було значною мірою перебудоване, але тим не менш ідея донесена та сама, хоча переклад цього речення можна прирівняти до застосування трансформації яка називається повна реорганізація тексту.

(2a) *The atmosphere at this year EU crucial summit will be far removed from the fun-fair of celebration and optimism that greeted the launch of the Euro, now the leaders face daunting prospects of keeping the dream alive* [1].

(2б) *В ніч на 1 січня 2001, коли Євро ввели в обіг Маастріхт та вся західна Європа святкували, тодішній президент Єврокомісії твердив що єдина валюта дозволить ЄС стати найпотужнішою в світі* [1].

Таким чином ми бачимо, що на перший погляд речення зовсім різні, але вони несуть одну й ту саму інформацію та мають один і той самий вплив на реципієнтів [3].

Окрім зазначених вище трансформацій можна говорити про багато інших, але наведені трансформації, як ми могли переконатися, є найчастіше вживаними при перекладі. Весь процес перекладу базується на трансформаціях, адже без переробки тексту не можливо адекватно передати інформацію з однієї мови на іншу. Тому перекладач має звертати особливу увагу перекладаючи текст мови оригіналу і намагатись зробити його відповідним до цільової мови та культури.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник / І. В. Корунець. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 448 с.
2. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика. Термінологічна енциклопедія / О.О. Селіванова. – Полтава: Довкілля, 2006. – 303с.
3. Фененко Н. А. Лингвокультурная адаптация текста при переводе: пределы возможного и допустимого / Н. А. Фененко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.refter.ru/referat.php?id=89633>

УДК 811.11-112

ДЕМЧЕНКО Н.С., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

МЕТАФОРА З КОЛОРАТИВНИМ КОМПОНЕНТОМ В АНГЛОМОВНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Дане дослідження присвячене розгляду метафор з колоративним компонентом у сучасній англомовній економічній термінології. Виявлено основні кольори, які широко представлені в економічній термінології та проведено семантичний аналіз корпусу термінів.

Ключові слова: метафора, колоратив, економічна термінологія, семантика, конотація.

У сучасних лінгвістичних дослідженнях метафора, як важливий прийом пізнання, не просто відображає наше мислення, а й формує його. Метафора здатна співвідносити нове знання з вже наявним досвідом, встановлюючи нові асоціативні зв'язки між об'єктами і явищами.

Будучи найважливішим когнітивним механізмом, метафоризація займає одне з провідних місць в структурі семантичного термінотворення. В англомовній економічній термінології метафоричні номінації, утворюючи особливу репрезентативну групу, ґрунтовані на близьких і доступних для людини асоціаціях. Особливу групу в досліджуваній термінології представляють терміни, що містять в своєму складі терміноелементи, що позначають будь-який колір.

Колір, будучи універсальною категорією, має свої особливості в кожній культурі. Кольори формують картину світу, основою якої є особливості сприйняття кольору тією чи іншою культурою і його відображення в свідомості людини.

Аналіз мовного матеріалу показав шість основних кольорів, широко представлених в економічній термінології, а саме: green, white, black, grey, blue, red.

Компонент green входить до складу великої кількості англомовних термінів, які стосуються різноманітних галузей економіки. В економічній сфері велику популярність сьогодні набуває концепція так званої green есоному зеленої економіки, яка спрямована на збереження благополуччя суспільства за рахунок ефективного використання природних ресурсів. Звідси велика кількість термінів з компонентом green, в

семантичній структурі яких переважає позитивна конотація: green currency - зелена валюта; green bonds - зелені облігації; green race - гонка «зелених технологій».

Компонент red в економічній сфері несе негативну конотацію: red balance - несприятливий платіжний баланс, the red - заборгованість, in the red - в червоній зоні, to be in the red - бути неплатоспроможним, get out of the red - позбутися від боргів. Колоратив red в основному символізує фінансову заборгованість, це пов'язано з тим, що раніше бухгалтерія велася від руки, і червоне чорнило використовувалися для виділення заборгованості.

Колоратив white здебільшого має негативну конотацію в економічній сфері: white washing - відмивання грошей; white plastic - білий пластик (це платівка, яка може бути будь-якого кольору, з даними рахунку банківською картки для використання в шахрайських цілях); white elephant - «білий слон» (угода на біржі, коли витрати перевищують можливий прибуток).

Компонент black виражає різноманітні переносні значення в економічній терміносистемі. Велика група термінологічних сполучень з компонентом black вказує на нелегальність, незаконність будь-яких дій або явищ: black marketeer - спекулянт; black economy - тіньова економіка; black market - чорний ринок; black trading - нелегальна торгівля; black moneys - підпільні доходи.

Колоратив blue в своїй семантичній структурі несе виключно позитивну конотацію. Метафори з даним компонентом символізують процвітання, розвиток: blue chips – блакитні фішки (акції найбільш великих, ліквідних і надійних компаній); blue-chip company - провідна компанія; blue-chip client - VIP клієнт; blue-chip investment - капіталовкладення великих компаній.

Компонент grey несе негативну конотацію. В економічній термінології сірий колір символізує якусь таємницю, невизначеність, подвійність: grey market - сірий ринок; grey economy - сіра економіка; grey area - перехідна зона.

Як показало дослідження, в економічній сфері активно використовуються метафоричні терміни з колоративами. Аналіз досліджуваної лексики свідчить про те, що колоративи, що несуть пряме денотативне, образне, а також символічне значення, полегшують сприйняття терміна і засвоєння економічного поняття. Метафоричні номінації з колоративним компонентом містять нейтральну, негативну і позитивну конотації. Утворення метафоричних термінів ґрунтується на підсвідомому баченні реальності і пов'язане з історичними, соціально-професійними, а також когнітивно-мовними чинниками.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Чжан Ц. Новые фразеологизмы с колоративом чёрный в текстах на экономические темы // Культурология, филология, искусствоведение: актуальные проблемы современной науки: сб. ст. по матер. V междунар. науч.-практ. конф. № 5(4). – Новосибирск: СибАК, 2017. – С. 67-72.
2. Business Dictionary. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.businessdictionary.com/>
3. Investopedia. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.investopedia.com/>

ПОНЯТТЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ЕКВІВАЛЕНТНОСТІ ЯК ЦЕНТРАЛЬНА ПРОБЛЕМА ТЕОРІЇ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ

Анотація. У статті розглядається поняття перекладацької еквівалентності як центральна проблема теорії художнього перекладу. *Обґрунтовано поняття «еквівалентності» у перекладацькій теорії; співвіднесено дослідження науковців щодо даного питання; подано класифікацію типів еквівалентності; описано способи досягнення еквівалентності.*

Ключові слова: еквівалентність, переклад, мовна одиниця, мовні засоби, комунікативна цінність.

Художній переклад відіграє величезну роль в розвитку мови і збагаченні національної культури. Саме завдяки письмовим перекладам художньої літератури людство має можливість ознайомитися з культурними надбаннями інших народів, з'являється можливість взаємодії та взаємозбагачення літератур та культур. Звісно ж, що переклади прозових та поетичних творів стають невід'ємною частиною національної культури та літератури. Переклад є не тільки і не стільки передачею певної інформації знаками іншої мовної системи, а передачею і відтворенням специфічних історичних, соціально-культурних факторів, національного забарвлення першоджерела.

Справа в тому, що кожне слово мови першоджерела відтворює предмет або явище дійсності певного соціуму, при цьому історія народу, його побут, культура, традиції неминуче відбиваються на лексичному складі будь-якої мови. Звісно ж, що розходження мовних систем на семантичному, синтаксичному, стилістичному рівнях, а також розходження культур, світогляду та національної специфіки надзвичайно ускладнює процес перекладу. Отже, ми повинні визнати, що окремі пласти лексичного складу мови піддаються великому впливу культури та історії. А це створює додаткові складнощі перекладу, вимагаючи від перекладача виваженого рішення у виборі влучної мовної одиниці перекладу, яка відтворювала б не тільки понятійне значення, а й конотативне, експресивне та національно-культурне.

Ще одна особливість художнього тексту в порівнянні з іншими різновидами текстів полягає в тому, що кожний художній твір має своєрідну і неповторну організацію мовних засобів, спрямованих на те, щоб справити бажаний вплив на читача. За Федоровим А.В. при перекладі художнього тексту широко застосовується метод адекватних заміни, який полягає в тому, що для точного передавання думки перекладач повинен відірватися від літери оригіналу, від словникових та фразових відповідників і шукати вирішення завдання виходячи з цілого: змісту, ідейного напрямку та стилю першоджерела. [5] В перекладах художньої літератури точність часто досягається не за рахунок прямого перекладу, а за рахунок відступу від оригіналу та відповідної заміни. Кожна мова - особлива і має засоби вираження, що притаманні тільки їй одній. Для того, щоб вірно передати думку, образ або фразу, в художньому перекладі іноді доводиться їх повністю змінити. Художній переклад – це мистецтво, яке не може керуватися стандартним вирішенням проблем перекладу. При перекладі художнього твору перекладач повинен мислити образами і

мати здібності для опису образу, використовуючи все різноманіття мовних засобів і прийомів, які є в арсеналі мови перекладу.

Відтворення індивідуальної своєрідності першоджерела – саме це можна без перебільшення назвати першочерговим завданням художнього перекладу. Слід звернути увагу на те, що пошуки при перекладі прямих образних відповідників оригіналу є марними та нездійсненими або ж призводять до формалістського вирішення питання, при цьому в жодному разі не можна стверджувати, що завдання перекладу є нездійсненими. Ці завдання роз'язуються, як правило, набагато складнішим шляхом, а самена основі передачі оригіналу як цілого, оскільки при перекладі художнього тексту завданням перекладача є не тільки найбільш повна та точна передача змісту тексту першоджерела, а й збереження його стилістичних та експресивних особливостей.

Автори концепції адекватного або повноцінного перекладу А.В. Федоровта Я.І. Рецкер визначили наступні якості адекватного перекладу: по-перше, вичерпна передача значеннєвого змісту тексту, по-друге, передача змісту рівноцінними засобами, тобто такими, що виконують функцію, аналогічну мовним засобам першоджерела.[3, 7] Отже, ми приходимо до єдиного висновку, що переклад повинен повністю відтворювати ідею першотвору, стильові своєрідності оригіналу, зберігати його красу, відтворювати побут епохи та країни, до якої належить оригінал. З метою створення адекватного перекладу перекладач змушений передати в перекладі всі наміри автора, тобто справити аналогічний ідейно-емоціональний вплив на читача, зберегти образність, колорит, ритм першотвору в перекладі. При цьому неминуче перекладачу доведеться вдатися до прагматичної адаптації вихідного тексту, враховуючи специфічні для арсеналу мови перекладу історичні, соціально-культурні та психологічні фактори, що найчастіше істотно впливають на сприйняття перекладу.

Міжмовна еквівалентність є одним з базових і складних питань теорії перекладу, адже саме ступінь еквівалентності двох різномовних текстів дозволяє нам судити про успішність перекладу. Велика кількість лінгвістів, як вітчизняних так і зарубіжних, вважали розкриття поняття перекладацької еквівалентності центральною проблемою теорії перекладу і тому приділяли йому значне місце в своїх працях. Серед теоретиків перекладу двадцятого століття існують різні точки зору щодо поняття еквівалентності. Антон Попович в своїй праці „проблеми художнього перекладу” під стилістичною та змістовною еквівалентністю розуміє функціональну рівноцінність елементів першотвору та перекладу. [4,197]. Німецький теоретик перекладу А.Нойберт висуває ідею „комунікативної еквівалентності”, яка характеризує текст перекладу як такий, у якому збережена комунікативна цінність. [6, 143-145]. Незважаючи на різні підходи до розгляду цього поняття, всі дослідники погоджуються з тим, що „ідеал повної еквівалентності є химерою”. [1, 17;2,51]. Традиційно прийнято виділяти п'ять рівнів еквівалентності, в залежності від того, яка частина змісту передається в перекладі для забезпечення його еквівалентності. При перекладі художніх творів перекладач повинен докласти максимум зусиль для досягнення першого типу еквівалентності. Отже, перший тип еквівалентності має такі риси співвідношення з оригіналом, як відсутність відповідників лексичного складу та реальних прямих логічних зв'язків між повідомленнями в оригіналі та перекладі, неможливість зв'язати лексику та синтаксичну структуру оригіналу та перекладу відносинами лексичного перифразу та синтаксичної трансформації, найменша адекватність змісту оригіналу та перекладу в порівнянні з іншими видами перекладу. [2, 39-43]. Виходячи з цих положень, мо-

жемо зробити висновок, що до перекладу першого типу звертаються в тому випадку, коли більш детальний переклад є неможливим або непотрібним, у випадку, коли треба передати лише мету комунікації. Дослідники, що визначають еквівалентність перекладу оригіналу, найбільш суттєвим вважають досягнення комунікативної рівнозначності різномовних текстів. Як відомо, для того, щоб повідомлення в достатньо повному обсязі було сприйнято адресатом, посереднику-перекладачу необхідно враховувати, з одного боку, особливості культури адресата інформації, з іншого – особливості вихідного тексту. Отже, перекладацькій праці повинен передувати глибокий історико-літературознавчий та стилістичний аналіз художнього тексту, що виявляє значущість кожного, навіть найменшого компонента його структури.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бархударов Л.С. Языки перевод. Бархударов Л.С. М., Международные отношения, 1975. С. 324.
2. Комиссаров В.Н. Теория перевода (лингвистические аспекты). Комиссаров В.Н. М.: Высш. шк., 1990. С. 253.
3. Латышев Л. К. Курс перевода: Эквивалентность перевода и способы ее достижения. Латышев Л. К.-М., Международные отношения, 1986. С. 247.
4. Попович А. Проблемы художественного перевода. Попович А. М., 1980. С.199.
5. Федоров А.В. Основы общей теории перевода. Федоров А.В. М.: Высш. шк., 1983. С. 303.
6. Neubert A. Text and Translation. Neubert A.-Leipzig: Verlag Enzyklopaedie, 1985. P. 168.

УДК 811.11-112

А.П. Зізнська, асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

РЕКВЕСТИВНІ МОВЛЕННЄВІ АКТИ В СЕРЕДНЬОАНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: ПРОБЛЕМА ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ

У статті розглядаються структурні особливості реквестивних мовленнєвих актів в середньоанглійській мові та проблема їх виділення. Здійснено аналіз одиниць, які вживаються для вираження прохання. Встановлено, що найбільш поширеними реквестивами в досліджуваній період є дієслова *lete*, *pray*, *praieth*, а також імперативні конструкції. Ілюстративний матеріал, дібраний з різних творів середньоанглійської мови.

Ключові слова: мовленнєвий акт, реквестив, директив, середньоанглійська мова, прохання, імператив

Про природню мову прийнято говорити, що вона є найважливішим засобом людського спілкування. Однак за винятком так званої фатичної комунікації, тобто спілкування заради спілкування, мова покликана вирішувати низку завдань: повідомити про подію, спонукати адресата до певних дій або їх припинення, виразити свої почуття або дати оцінку вчинкам. Мовленнєві акти (далі МА) є основою цього спілкування. В нашій розвідці *об'єктом* є саме реквестивні МА. Вивчення реквестивних МА в діячності, що становить *мету* нашого дослідження, дає змогу проаналізувати структуру та мовні засоби вираження досліджуваних одиниць, що зумовлює *актуальність* такої розвідки. *Матеріал* дослідження був дібраний з літературних пам'яток середньоанглійської мови.

Традиційно директивний МА визначають як волевиявлення мовця, націлене на виконання дії слухачем, або третьою стороною, тобто директив – це МА, за допомогою якого мовець певним чином хоче вплинути на слухача, спонукаючи його виконати бажану дію. Г. Г. Почепцов виділив два підтипи директивів – ін’юнктив та реквестив. Наше дослідження присвячене реквестивам. Реквестив як МА традиційно розглядається серед формул мовленнєвого етикету і правил ввічливості. Мовець, висловлюючи прохання, в кожній ситуації вибирає найбільш релевантний вираз з обов’язковим урахуванням статусу свого співрозмовника. У повідомленнях, розрахованих на адресата, на передній план виходить функція регулювання його поведінки. З регулятивною функцією пов’язані наміри та мета мовця. Отже, в основі реквестивного МА лежить прохання.

МА прохання в англійській мові є неоднорідним, оскільки його іллокутивне наповнення контекстно обумовлене. Окрім характерної для МА прохання висхідної інтонації, яка, до речі, не доступна для безпосереднього вивчення в діахронії, а відтак не є визначальною у контексті нашої розвідки, питомі висловлення співвідносяться з дієсловами *to beg, to ask, to pray, to plead*, а також *to request*.

Реквестивні МА у досліджуваній період здебільшого представлені у формі імперативу, який у цій функції міг бути утворений за допомогою лише смислового або не модального допоміжного дієслова, такого як *com, go(wende)*, або *lete*.

Діахронічно стійкою структурою є реквестивні МА, реалізовані за допомогою конструкції *lete + Pron + Verb*. Протягом свого історичного розвитку ця конструкція майже не зазнала змін. Імператив може супроводжуватися займенниками *thou, thee, the*, або *ye*, що стоять у постпозиції до головного дієслова. Реквестивний МА може реалізуватися за схемою: *Verb + Pronoun (thou, thee, the, ye)* і може супроводжуватися маркерами ввічливості на зразок: *pray* або *praieth*, тобто матимуть схему [*Verb + pray*], або лише дієслово наказового способу [*Verb praieth*].

Помітним є вживання реквестиву, реалізованого імперативом, вираженням допоміжним дієсловом *do* або *be*, які виступають як підсилення дії смислового дієслова. Емфатичні *do* або *be* виступають маркером підсилення іллокуції спонукування. Вислів з такими маркерами зазвичай трактується як засіб пропозиції або наполегливого прохання.

Отже, в середньоанглійській мові реквестивні МА переважно виражені за допомогою наказового способу, тобто імперативу. Також для вираження прохання вживаються такі дієслова як *lete, pray, praieth, etc.* Зазвичай дієслова підсилюються допоміжними *do* або *be*. Розміщення перформативного дієслова може бути в пре-, пост- та навіть в інтерпозиції в імперативному реченні в залежності від комунікативного наміру адресата виділити ту чи іншу частину спонукування, хоча препозиція була більш характерною.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Busse, Ulrich. Changing politeness strategies in English requests: A diachronic investigation. / U. Busse // In: Jacek Fisiak (ed.). *Studies in English Historical Linguistics and Philology: A Festschrift for Akio Oizumi*. Frankfurt/Main: Peter Lang, 2002. – P. 17–35.
2. Culpeper, Jonathan and Dawn Archer. Requests and directness in Early Modern English trial proceedings and play texts. / J. Culpeper and A. Dawn // In: Jucker, Andreas H. and Irma Taavitsainen (eds.). *Speech Acts in the History of English*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins, 2008.
3. Jucker, Andreas H., Taavitsainen, Irma. *Speech Acts in the History of English* / A. H. Jucker, I.

УДК УДК 811.111'276: 821.111

Пилипей Ю. А., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

АНАЛІЗ ЛЕКСЕМ ПІДЖИН АНГЛІЙСЬКОГО СЛЕНГА У ТВОРІ СТІВЕНА КЕЛЬМАНА

Анотація. Англійська мова розширює свої мовні кордони. З кожним днем з'являється все більше нових сленгових виразів, які набирають все більшої популярності. Дослідження базується на творі Стівена Кельмана "Pigeon English", в якій головний герой спілкується зі своїми однолітками вживаючи гансько-англійські сленгові слова.

Ключові слова: стандартна англійська мова, сленг, сленгова лексема, англійський піджин, Pidgin English.

Стандартна англійська мова має велику кількість різновидів. В цьому дослідженні йтиме мова про нігерійський варіант, а точніше сленг, англійської мови як англійський піджин. Мовою оригіналу це звучить як Pidgin English. Необхідно відзначити, що в світі існують різні мови з супутніми діалектними та різноманітними говірками. З початком колонізації англійська мова почала використовуватись в субрегіонах Західної Африки. Іншими словами, англійська, яка також є офіційною мовою Нігерії, була «привезена» до Африки її колишніми колоніальними власниками. Використання англійської мови в країні, а точніше не правильне її використання, порушення правил граматики, написання лексем, призвело до того, що мова почала мати різновиди, серед яких і Pidgin English, також відомий як нігерійська англійська [1].

Нігерійська Pidgin English – це різновид мови, який користується значним вжитком серед менш освічених та освічених людей. Таким чином, англійський піджин визначається мовним різновидом, що використовується для міжетнічного контексту. Які ж будуть основні відмінності від стандартного британського варіанту англійської мови? Слід зазначити, що піджин змінюється від місця до місця і має кілька своєрідних різновидів. Elugbe, цитуючи Hall, виклав дві умови, щоб мова могла кваліфікуватися як піджин, необхідно, щоб її граматична структура та її лексика були різко знижені; по-друге, створена мова має бути рідною для тих, хто її використовує [2]. Піджин англійська: Se you no go go school tomorrow? – Стандартна англійська: Won't you go to school tomorrow? I no no – I do not know.

Такі приклади демонструють нам неправильне використання граматики, спрощення лексем, фонетичні зміни про які вже говорилось. А зараз пропонуємо розглянути як нігерійський піджин англійської мови проник в британську літературу та став пластом британського сленгу. В 2011 році Стівен Кельман написав та опублікував книгу "Pigeon English". Слово pigeon означає голуб і в книзі воно має декілька інтерпретуваль. Перше і найвиразніше – це зв'язок з піджин англійською, з характерним

написанням лексеми 'pidgin'. Головний герой Гаррі використовує гансько-англійські сленгові слова, такі як "asweh" для «я клянуся» та "hutious" для «страшний» та багато інших.

Інше інтерпретування заключається в тому, що пташка фактично служить мовчазною фігурою наставника для Гаррі. Ось відбірка лише частини прикладів з нігерійської піджин англійської мови, які ввійшли до британського сленгового лексикону.

- It is not even hutious, I can look from the window now and my belly doesn't even turn over [3, p. 5].
- It's only even worth it for all the dope-fine things you can look at like a remote-control car or a samurai sword (it's only made from wood but it's still proper hutious) [3, p. 15].
- It's a bit hutious because the rain's so big and fast and you think it will go in your eye [3, p. 40].
- Asweh, there's so many germs here you wouldn't even believe it! [3, p. 9].
- Asweh, I'm glad I'm not Manik's enemy! [3, p. 12]
- Asweh, it was funny [3, p. 39].
- Gwayou. What shall I peel them with, s spoon? [3, p. 10].
- We weren't even wearing boots! Asweh, Terry Takeaway is dey touch [3, p.19].
- Adjei, the wind came back quick quick and blew it off! [3, p. 24]
- Adjei, my hands are so soft for everything! [3, p. 57]
- Another bigger kid: "Rarse!" [3, p. 35]
- You should see his drawings, they're bo-style [3, p. 52].
- We were there for donkey hours [3, p. 66].
- It took donkey hours to build the roof [3, p. 67].
- You didn't even have to wait donkey hours for the water, it came straight away [3, p. 78].
- She says I can't get a ring like the ones Julius has because only bogahs wear them. Not just bogahs, the presidents as well. Advise yourself! Only bogahs! [3, p. 79].

Це лише мала частина найпопулярніших слів та виразів піджин англійської мови в творі. Вони роблять твір унікальним та близьким до життя. Завдяки їм, читач проникається історією головного героя і проживає з ним його пригоди.

У Нігерії піджин використовується в цілому як код неграмотної англійської мови, тому його використання вважалося знаком рівня володіння англійською мовою. Відзначається, що соціолінгвістична реальність в Нігерії сьогодні така, що на нігерійському піджині говорять випускники університетів, професори, юристи та журналісти. Також було продемонстровано, що нігерійський піджин не використовується тільки в неформальних умовах, а також в офісах та інших формальних умовах. Іншими словами, твердження про те, що піджин є кодом неграмотних, здається, не має обґрунтованості, оскільки в Нігерії є багато освічених ораторів, які можуть використовувати як стандартну англійську мову, так і нігерійський Pidgin.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Afinotan Ojibome The effect of the Nigerian Pidgin English on the Academic Performance of University Students in Nigeria. URL: https://www.academia.edu/32703023/The_Effect_of_the_Nigerian_Pidgin_English_on_the_Academic_Performance_of_University_Students_in_Nigeria

2. Elugbe B. Nigerian Pidgin: Problems and prospects in New Englishes: A West African Perspective. International conference, Communicative competence and the role of English as a second language. 1995. Ibadan; Nigeria, p. 284–299. 3. Stephen Kelman. Pigeon English. London : Bloomsbury, 2011. 263 p.

УДК 81'367:811.111/.161.2

Vakaliuk N.I.

Tarasiuk A.M.

Assistants of the Department of Romance-Germanic Philology and Translation
Bila Tserkva National Agrarian University

CONVERGENT AND DIVERGENT FEATURES IN ENGLISH AND UKRAINIAN SYNTAX

The study examines the divergent and convergent features of the syntactic systems of English and Ukrainian. The paper defines a multidimensional contrastive study of the structure and stylistics of sentences of different types.

Key words: convergent features, divergent feature, contrastive syntax, simple sentences, nominative sentence, compound sentences.

It is difficult to evaluate the stylistically biased syntactical constructions without characterizing the neutral syntactical environment against the background of which they become expressive means. It is all the more important when it comes to the problem of rendering them in other languages. In this case the contrastive analysis of both syntactical systems is of vital importance. These problems are dealt with contrastive syntax.

Contrastive syntax is a part of contrastive linguistics which studies the common and distinctive features of the grammatical structure of phrases and sentences of compared languages, as well as their creation and functioning (Корунець 2003:260).

An important contribution to the contrastive syntax was done by such scholars I. Myeschanyov, O.V. Christmas, G.P. Mel'nikov, A. E. Kibryk, G. Klimov, by French linguist A. Martin, by American scholars Ch.-E. Bazell, N. Chomsky, by Polish linguists Milevsky and T. J. Kurylowicz and by Danish scholar W. Brondal (Корунець 2003:261).

Scholars pay much attention to the difference in the nature of the syntactical systems of both languages as well as to the feature that make the two languages similar. English as it is known as an analytical type of language while Ukrainian belongs to the synthetic type. The latter, in which the relations between the members of the sentence is carried out with the help of inflections, presupposes a greater freedom of maneuvering within a sentence i. e. the word order is free. English on the other hand almost excludes any free syntactic freedom (Корунець 2003:271).

Among the convergent features in both languages one can mention is the existence of two membered-sentences, the divergent feature being the word order. As for the one-membered sentences in the Ukrainian language A. P. Zahnitko distinguishes several types of one-membered sentences depending on the meaning and grammatical form of the main parts of the sentence: personal, indefinite-personal, summarized personal, impersonal, infinitive and nominative (Загнітко 2001: 262-263) while in the English among one-membered sentences scholars distinguish only nominative sentences (Корунець 2003:271).

Z. H. Kotsiuba remarks the following structurally divergent features of nominative sentences of Ukrainian language in relation to English:

1) models of postpositional adjective in the function of attribute: Глухі беззоряні ночі осінні. Барак, обшпугований негодою (О.Гончар);

2) structural shemes with partical: Просто гігантизм якийсь! Коли гарбуз— то не піднімеш (О.Гончар);

3) models with nouns in postposition to the main members that functions as inconsistent attribute: Він приїхав до бунту... Рев сирени (М.Хвильовий);

4) sentences with indirect object to the main memmbers: Кінець надіям. Марні були офіри, кров і муки (Василь Шевчук);

5) sentences with inconsistent attribute in preposition to the main member: Отак би давно!...З розумом фата! (М.Коцюбинський) (Кочерган 2006:7).

A composite sentence in English and Ukrainian, like in all other languages, contains two or more primary predication centers mostly represented by as many corresponding clauses. The structural types of the composite sentence are identified on the ground of the syntactic reflection (and connection) of its predicate parts which are not always distinctly identified. Thus, common in the syntactic systems of English and Ukrainian are sentences compound, complex, complex-compound and asyndetic (Кочерган 1976: 388-389).

Clauses in compound sentences of the contrasted languages are mostly joined by means of coordinate conjunctions which provide parataxal relations between them. Conjunctions joining clauses in compound sentences of the contrasted languages are practically of the same semantic nature: copulative, adversative, and causal/or (in English only). Equally common in the contrasted languages are various connectives that join coordinate clauses. These are as follows: *therefore, consequently, accordingly, then, hence, so, while, as well as* and some explanatory connective words (*that is to say, such as, like, let me say* and others), which have corresponding functional (and semantic) equivalents in Ukrainian (*отже, та, а саме, звідси, тобто, тоді, як-то, так-як, ...так, скажімо, то...то*). Coordinate conjunctions, as well as various connectives, realize their functional and semantic meaning in structurally and semantically identical English and Ukrainian compound sentences. This is to be explained by the existence of common relations that are created between the coordinate clauses of compound sentences and to a large degree by the semantic meanings of conjunctions/connectives that join these clauses (Кочерган 1976: 390-391). The divergent feature here is that in the English language compound sentences can be connected with a help of intonation without conjunction, while in Ukrainian scholars distinguish such type as asyndetic and and figure out them to the separate group of sentence.

Like the simple and compound sentence, the complex sentence too presents a universal unit in the syntactic systems of the English and Ukrainian languages. Consequently, this type of composite sentence has some isomorphic features of its own. They are in the contrasted languages as follows: 1) the complex sentence has a polypredicative nature; 2) it is characterised by the subordinate way of joining the clauses to the principal/matrix clause; 3) it may consist of homogeneous clauses or of consecutively dependent clauses joined to the matrix clause or to each other syndetically or asyndetically; 4) the arsenal of syndetic means of connection includes conjunctions, connective pronouns, connective adverbs and subordinating connective words; 5) the connectors join clauses and express some logico-grammatical relations formed within the complex sentence. These include predicative, objective, attributive and various adverbial relations expressed by the corresponding clauses

which may occupy either the preceding or the succeeding position/place in regard to the matrix clause (Кочерган 1976: 408).

To sum up, the convergent feature in both languages is the existence of two membered-sentences, the divergent feature being the word order. In Ukrainian syntax scholars distinguish several types of one-membered sentences: personal, indefinite-personal, summarized personal, impersonal, infinitive and nominative and in the English language there is only nominative sentences. The structural types of the composite sentence are identified on the ground of the syntactic reflection (and connection) of its predicate parts which are not always distinctly identified. Thus, common in the syntactic systems of English and Ukrainian are sentences compound, complex, complex-compound and asyndetic.

REFERENCES

1. Загнітко А. П. Теоретична граматика української мови: Синтаксис. Д. : Дон НУ, 2001. 662 с.
2. Кочерган М. П. Слово і контекст // Мовознавство. 1976. – №6. с. 21-30.
3. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов. Навчальний посібник. Вінниця: Нова Книга, 2003. 464 с.
4. Кочерган М. П. Основи зіставного мовознавства. К.: Видавничий центр «Академія», 2006. с. 260-281

ЗМІСТ

Valentyna Borshchovetska, Using the CEFR illustrative descriptors in developing translation curriculum, teaching and assessment.....	3
Цвид-Гром О.П., Цифрові технології у вищій освіті: виклики сьогодення.....	4
Volodymyr Marchuk, Value orientations as a system of the social values.....	6
Погоріла С.Г., Тичмчук І.М., Особистісно зорієнтований підхід до здійснення професійно-педагогічної підготовки майбутніх магістрів з економіки і підприємництва.....	8
Ігнатенко В.Д., Машинний переклад як відповідь на виклики сучасного ринку перекладацьких послуг.....	10
Шмирова О.В., Особливості використання мультимедійних засобів навчання професійно спрямованої англійської мови в процесі організації самостійної роботи магістрів.....	12
Лобачова С.В., Готовність студентів до виконання проєктів як запорука розвитку їх когнітивних та соціальних навичок.....	14
Резнік В.Г., Інноваційна програма Goethe Institut "Вчимося навчати німецької" (DLL) як реалізація міжнародного стандарту якості підвищення кваліфікації вчителів та викладачів ВЗО в Україні.....	15
Носенко М.М., Культурологічний компонент у навчанні німецької мови на прикладі лунгвокультурних реалій свят осінньо-зимового циклу.....	17
Ткаченко О.В., Інформаційні технології та інноваційно-педагогічні засади у підготовці майбутніх фахівців-аграріїв.....	19
Столбецька С.Б., Врахування педагогічних викликів при формуванні іншомовної компетентності в діалогічному мовленні у фахівців-аграріїв.....	21
Денисенко І. І., Вакалюк Н.І., Використання подкастів як сучасного методу навчання іноземним мовам асистент.....	23
Велика К.І., Подолання мовного бар'єру у процесі вивчення іноземних мов студентами немовних спеціальностей сільськогосподарських ЗВО.....	24
Єрко А. І., Використання мультимедійного середовища як чинника мотивації студентів при вивченні іноземних мов.....	26
Рейда О.А., Метод занурення як засіб формування соціокультурної компетенції студентів мовних спеціальностей.....	27
Карпенко С.Д., Перспективи створення та використання електронних довідникових систем в українському казкознавстві.....	30
Будугай О. Д., Перекладацька діяльність Трохима Зіньківського в контексті європейського літературного процесу на зламі XIX – XX століть.....	32
Береговенко Н.С., Лінгвокультурна адаптація при перекладі лексико-фразеологічних одиниць новинного матеріалу каналу «Євро н'юз» українською мовою.....	34
Демченко Н. С., Метафора з колоративним компонентом в англійській економічній термінології.....	36
Пилипенко І.О., Перекладацької еквівалентності як центральна проблема теорії художнього перекладу.....	38
Зізнська А.П., Реквестивні мовленнєві акти в середньоанглійській мові: проблема диференціації.....	40
Пилипей Ю.А., Аналіз лексем піджинанглійського сленга у творі Стівена Кельмана.....	42
Vakaliuk N.I., Tarasiuk A.M, Convergent and divergent features in English and Ukrainian syntax.....	44